

REŠETO

Leto I.

Ribnica, marec 1980

št. 3

Jelenov žleb

Jelenov žleb! Tih, odmaknjen kraj, neznan in brezimen v vsej svoji zgodovini. Kraj sredi mogočnih gozdov, kakor toliko drugih, večjih in manjših, prav tako neznanih. Jelenov žleb — pomnik zgodovine, pomnik revolucije in borbene upornosti naših ljudi. Zgodovinski kraj, majhen po velikosti in velik po pomenu, po svoji revolucionarni, narodni pomembnosti. Naš Jelenov žleb! Stoletja in več malokomu znan, se je iznenada, v enem samem trenutku zapisal z velikimi črkami v naš čas, postal simbol zmage, simbol miru, vizija prihodnosti in njen glasnik. V jutru nekega zgodnjega pomladnega dne je mir gorskega sveta zmotil prihod dveh vojsk: ena je nosila v srcih smrt, druga svetlobo, s soncem ožarjeno svetlobo prihajajoče svetlobe. Jutranji mir je zmotilo treskanje bomb, streljanje, klici povelj v dveh jezikih, vpitje in kriki ranjenih in umirajočih. In končno zmaga, zmaga preganjanih, ponižanih in razžaljenih, zmaga brezpravnega ljudstva, hrepenečega po svobodi...

Jelenov žleb! Postal je kraj, kjer je slovensko partizansko orožje v svojem skoro dve leti trajajočem osvobodilnem boju izbojevalo eno največjih zmag do tedaj, do 26. marca 1943.

Jelenov žleb nam je kot občinski praznik postal izhodišče. Izhodišče nam je revolucija, čas in pot, ki sta jo začrtala zveza komunistov in tovariš Tito. Spomin na Jelenov žleb je spomin na revolucijo, spomin sedanjim in vsem prihodnjim rodovom, spomin na boj in zmago. Spomin na revolucijo pa pomeni tudi spodbudo za prihodnost, za sedanjost, usmerjeno, naravnano v prihodnost, spodbudo za nove akcije, nova načrtovanja, novo delo in nove zmage v revoluciji, kakor pravimo tudi boju za samoupravne socialistične odnose v samoupravnih družbi. Vsa naša prizadevanja, danes in jutri, prizadevanja slehernega med nami, moramo plemeniti s spoznanji in tradicijo osvobodilnega boja. Vtkana naj bodo v naše delo, tudi na njih naj sloni naša prihodnost. Prihodnost, ki bo

Pred tremi leti smo ob občinskem prazniku v Ribnici odprli nov vrtec, tudi prvi objekt te vrste v občini in ga poimenovali po narodni herojini Majdi Šilc z Gore, dekletu — borki, ki je zapisala tudi današnjo mladinsko himno — Vstani mladina. Ob letošnjem prazniku občine bomo pred vrtcem odkrili njen doprsni kip. Majda Šilc je bila posebej mlada, mladost, ki je zagorela in izgorela v revoluciji. Naj bo vsem današnjim mladim zgled borbenosti, prizadevnosti, upora in moči.

Vodstva družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine čestitajo delovnim ljudem in občanom za občinski praznik in jim želijo v prihodnje čim več delovnih uspehov!

Ob našem prazniku

Minevajo skoraj štiri desetletja, odkar je območje današnje občine Ribnica zasedla italijanska okupatorska vojska, nad dolino je legel strah pred prihodnostjo. Že prva okupatorjeva dejanja so nedvoumno pokazala, da je slovenski življenjski zapisan smrti. Kaj kmalu pa se je začel širiti duh odpora, ki je zajel vse sloje prebivalstva. Neenak boj, ki ga je bil slovenski narod z ostalimi narodi Jugoslavije proti okupatorski vojski, neenak po številu in opremljenosti, neenak pa tudi po moči idealov, je prav v bitki v Jelenovem žlebu 26. marca 1943 dobil vso svojo globino, smisel in pomen. Štiri slovenske brigade — Tomšičeva, Šerčerjeva, Cankarjeva in Gubčeva, so uspešno zaključile obdobje partizanske protiofenzive, ki je sledila večmesečni italijanski ofenzivi v drugi polovici leta 1942. Partizanske enote so 26. marca 1943 v silovitem

res samo naša, prihodnost prijateljstva, razumevanja in odnosov, vrednih socialističnega človeka.

F. GRIVEC

skoraj prav toliko ranjenih je bil rezultat neenake borbe, ko je številčno šibkejši in slabše oborožen nasprotnik, toda poln borbene morale, slavil izredno zmago. In prav po tem dejstvu je boj v Jelenovem žlebu postal legenda našega narodnoosvobodilnega boja, svetel kamenček v mozaiku brezštevilnih borb, ki so jih naši narodi izbojevali v najtežjih trenutkih svoje zgodovine.

Kot ves slovenski narod je bil tudi ribniški človek v vsej predvojni zgodovini izkoriščen in prepuščen sam sebi v težki borbi za obstanek. Slabi prirodni pogoji, ekonomska zaostalost, slaba prometna povezanost so že v prejšnjem stoletju povzročili, da je prišlo do stalnega odseljevanja in s tem do zmanjševanja oziroma stagnacije prebivalstva. Skopa zemlja in suha roba nista mogli nuditi dovolj kruha za vsa lačna usta, zato se ni čuditi podatkom, da je imelo območje sedanje občine pred 100 leti prav enako število prebivalcev kot sedaj.

Po končani vojni je tudi občina Ribnica zaživela novo, boljše življenje. Industrializacija, ki je tudi v naši občini do-
(Nadaljevanje na 3. str.)

boju težko porazile bataljon italijanske vojske .106 mrtvih in

Sreda, 19. marec 1980. ob 18.00 uri v dvorani športnega centra v Ribnici
nastop velikega vojaškega orkestra Ljubljana z vokalnimi solisti.

Petek, 21. marca 1980. ob 16.00 in 19.30 uri predstava Mestnega gledališča Ljubljana z igro „Ob tabornem ognju“ v dvorani doma JLA Ribnica.

Sobota, 22. marec 1980. ob 10.00 uri slavnostna seja skupščine občine in vodstev družbenopolitičnih organizacij v dvorani Osnovne šole dr. Ivan Prijatelj v Sodražici.

Program praznovanj za naš letošnji občinski praznik

Na slavnostni seji bodo podeljena občinska priznanja in nagrade ter izveden kulturni program.

Ob 11. uri odhod motorizirane kolone članov AMD Ribnica v Jelenov žleb izpred doma JLA.

Nedelja, 23. marec 1980. ob 10.00 uri v dvorani športnega centra v Ribnici

memorialni mladinski rokometni turnir Lovšin—Zobec.

Torek, 25. marec 1980. polaganje venca ob spomenik padlim borcem IX. brigade v Makoši pri Dolenji vasi.

Sreda, 26. marec 1980. ob 12.00 uri odkritje doprsnega kipa narodne heroine Majde Šilc, pred Vzgojno varstvenim zavodom Majda Šilc.

Letošnje nagrade in priznanja občine

Skupščina občine Ribnica ima v svojem statutu opredeljenih več oblik priznanj in nagrad — domicil, častni občan, plaketa 26. marca, priznanje občine in Urbanova nagrada. S posebnim pravilnikom je opredeljeno, kdo in za kaj lahko prejme posamezno priznanje, ki se podeljuje vsako leto ob občinskem prazniku, 26. marcu. Odločitve o posameznih priznanjih predlaga skupščini občine posebna žirija na osnovi predlogov, zbranih na podlagi razpisa.

Letos bodo podeljena vsa priznanja razen domicila, in sicer bo za častnega občana proglašen sodraški rojak Ivan FAJDIGA, plaketo 26. marca bo prejela Marija IVANČIČ z Gore, devet občanov bo prejelo priznanja občine, Urbanovo nagrado pa občinski odbor Rdečega križa Ribnica. Nagrade in priznanja bodo podeljena na slavnostni seji skupščine občine v soboto, 22. marca v Sodražici.

ČASTNI OBČAN IVAN FAJDIGA

Žirija za priznanja in nagrade je upoštevala predlog občinskega odbora ZB NOV Ribnica in odbora aktivistov OF Barje — Kolpa, naj skupščina proglasi za častnega občana občine Ribnica Ivana Fajdiga iz Ljubljane, sicer rojaka iz Sodražice.

Ivan Fajdiga je bil rojen v Sodražici v kmečki družini 1. marca 1919. Med prvimi se je v domačem kraju vključil v osvobodilni boj (je nosilec Spomenice 1941) in je bil prvi sekretar celice KPS v Sodražici poleti 1941. Ves čas vojne je opravljal vrsto odgovornih političnih, gospodarskih in drugih funkcij, s čimer je nadaljeval tudi povojna leta. Težko je na kratko naštet vse aktivnosti, ki izpolnjujejo bogato revolucionarno življenje Ivana Fajdige; dejstvo je, da je povsod, kjer je bila potrebna njegova prisostnost, delal zavzeto, požrtvovalno, brez oddiha. Za kratek čas se je leta 1959 vrnil tudi v Ribnico, kjer je bil dobro leto sekretar komiteja zveze komunistov. Njegovo življenje in delo je z našo občino tudi še danes močno povezano.

Tovariš Fajdiga se odlikuje predvsem po človeških vrlinah, so zapisali njegovi tovariši — nekdanji aktivisti v obrazložitvi predloga za proglasitev za častnega občana. Je odkrit, resnično ljuben, kritičen do nezdravih pojavov, voljan pomagati vsem in povsod, osebno pa skromen. Takega tudi poznamo vsi, ki smo se kakorkoli srečevali z njim.

Razen predsednika Tita in Edvarda Kardelja, ki sta častna občana vseh slovenskih občin, je skupščina občine Ribnica doslej proglasila za častne občane naslednje tovariše: Matija Maležič — prvoborec, Tone Kozlevčar — Urban iz Slovenskega okteta, Alojz Andoljšek — dolgoletni direktor Sukna Zapuže, Filip Tekavec — Gašper, prvi komandir prve ribniške čete, Jože Ožbolt — gene-

ral, narodni heroj, Drago Košmrlj — zunanje politični komentator.

IVANČIČEVA MAMA — PODOBA REVOLUCIONARKE

Predsedstvo občinske konference socialistične zveze je predlagalo Ivančičevo mamo — Marijo Ivančič z Gore nad Sodražico za dobitnico letošnje plakete 26. marca. Plaketo 26. marca podeljuje skupščina za izjemne dosežke v revoluciji posameznikom ali enotam, kakor tudi za posebne zasluge v razvoju in utrjevanju obrambnih priprav.

Nedvomno ne bo nikogar, ki ne bi od srca odobral take odločitve žirije. Ivančičeva mama, lik slovenske matere — revolucionarke, bo namreč 12. junija letos praznovala 90. rojstni dan. Mnoge generacije, starejši in tudi mlajši, jo poznajo, jo pogosto obiskujejo in so srečni, da so kratek trenutek z njo.

Marija Ivančič, 90-letna kmečka žena iz Petrincev na Gori, je žena, ki se je v vojni z gorečim dobojstvom zagnala v boj za svobodo, mati, ki je v vojni izgubila štiri sinove, akti-

vistka, udeleženka zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, delegatka na 2. zasedanju AVNOJ. Ivančičeva mama je s svojim nastopom na Kočevskem zboru zapisana v zgodovino. Iz brezimne množice je vstala, tedaj na zboru v Kočevju, drobna, zgarana, odločna kmetica; spregovorila je glasno, obtožujoče, kot bi iz njenih ust govoril ves slovenski narod. Navdušeni poslanci so ji tedaj dolgo ploskali, jo izvolili v častno predsedstvo zbora in končno še v slovensko delegacijo na 2. zasedanju AVNOJ v Jajcu.

Ivančičeva mama je do danes ostala zvesta sama sebi in borbi slovenskega naroda. Dokler je mogla, je sodelovala v družbenem življenju. Plaketa 26. marca naj ji bo skromno priznanje skupščine občine Ribnica za njeno dolgoletno revolucionarno delo in še posebej ob njenem visokem jubileju, 90-letnici življenja.

URBANOVA NAGRADA RDEČEMU KRIŽU

Skupščina podeljuje Urbanovo nagrado — plaketo in denarno nagrado — posameznikom, organizacijam, društvom za posebne dosežke na kulturnem, organizacijskem, družbenem ali humanističnem področju. Žirija je sprejela predlog, naj bi letošnjo Urbanovo nagrado prejel občinski odbor Rdečega križa Ribnica, predvsem na račun prizadevanja dela pri utrjevanju osnovnih organizacij RK, pionirskega naraščanja, dosežkov na področju krvodajalstva itd. Nagrada je v bistvu priznanje vsem številnim aktivistom Rdečega križa v občini, v krajevnih skupnostih, šolah in organizacijah združenega dela.

DEVET PRIZNANJ OBČINE

Tudi predlogov za Priznanja občine je žirija prejela več, odločila pa se je za naslednje: France ZBAČNIK iz Ribnice — za družbenopolitično delo; Janez LESAR iz Sodražice — za družbenopolitično delo; Franjo A. ZUPACIČ iz Ribnice — ob 80-letnici življenja, za delo v šahovskem klubu in na Inlesu; Drago TURNŠEK iz Ribnice — za aktivno dolgoletno delo v zvezi prijateljev mladine in Rdečem križu, Edo TANKO iz Ribnice — za dolgoletno delo v gasilstvu; Andrej PETEK iz Brež — za delo na kulturnem področju in v organih krajevnih skupnosti; Andrej KLEMENC iz Ribnice — za dolgoletno delo v turističnem društvu, v gradbenem odboru za gradnjo zdravstvenega doma in na drugih področjih; Justin ŽIBERT iz Ribnice — za dolgoletno delo v organih krajevnih skupnosti in na področju ljudske obrambe, in Alojz ŠKULJ iz Ortneka — za dolgoletno aktivistično delo v krajevni skupnosti in na Inlesu.

Vsem dobitnikom nagrad in priznanj uredništvo Rešeta v imenu vseh občanov iskreno čestita!

F. G.

Skupščina o delegatskem sistemu

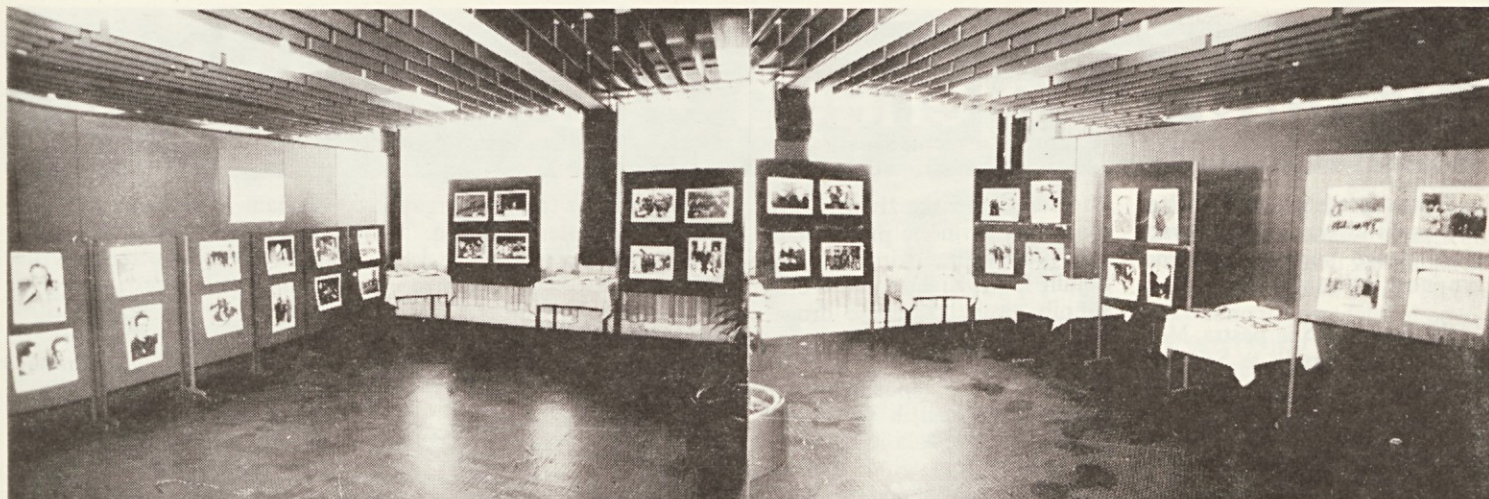
Na spominski seji skupščine občine in delegacij družbeno političnih organizacij in interesnih skupnosti 29. februarja, posvečeni 70-letnici rojstva Edvarda Kardelja, so delegati spregovorili tudi o oceni delovanja delegacij in delegatskega sistema v občini v zadnjih dveh letih.

Obsežno analizo je že obravnavala občinska konferenca zveze komunistov, o njej so lahko spregovorili v delegacijah in skupščinah interesnih skupnosti. Dokaj kritično obravnava delovanje delegatskega sistema, predvsem pa ocena nakazuje smeri prizadevanj, da se slabosti čim hitreje odpravijo.

Sklepi konference ZKS (o njih so spregovorili že v prvem Rešetu) in skupščine občine so obvezujoči za vse dejavnike, ki lahko kakorkoli prispevajo k nadaljnji rasti uspešnosti delegatskega sistema v občini, obvezni so za družbenopolitične organizacije, za samoupravne organe in druge. (g)

Delegati občinskih zborov in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti so ocenili delovanje skupščinskega delegatskega sistema ter s sprejetimi stališči zagotovili njegov nadaljnji razvoj in uveljavljanje.

Edvard Kardelj v sliki in besedi

— Konec februarja je klub samoupravljalcev Ribnica uredil v domu JLA lično razstavo o delu in življenju Edvarda Kardelja. Razen številnih fotografij so razstavljene tudi Kardeljeve najpomembnejše publi-

kacije. Razstavo, ki je vzbudila v Ribnici veliko zanimanje, bo klub prenesel v drugi polovici marca še v Sodražico in kasneje še v druga krajevna središča v občini.

Bogati sadovi Kardeljevega dela so nam vsem ostali dragoceno vodilo, izkušnja, spoznanje in usmeritev, je v referatu o Kardeljevi življenju in delu poudaril sekretar občinskega komiteja ZK France Grivec na spominski seji skupščine občine ter vodstev oz. delegacij interesnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij 29. februarja.

Kardelj je preživel življenje, kakršno je moralo biti v pogo-

jih, ki jih je narekoval njegov čas in prepričan je bil, da je človeku vredno živeti le ustvarjalno. Aktivna, inovacijska misel je bila temeljni imperativ njegovega bivanja, čeprav je verjel, da človek ustvarja tudi takrat, ko ne posega po največjih dosežkih. Verjel je, da človek velja toliko, kolikor je dal svojim sodobnikom, rodu, ki mu je pripadal z vso svojo ustvarjalno izpovednostjo, kjerkoli, na kakršenkoli način. A ustvarjanje, delo, to je boj, boj z materijo, z družbenimi odnosi, z nazadnjaškim mišljenjem.

Njegovo življenje je bilo tak boj in dal mu je največ, kar je mogel.

„...Štiri sinove so mi okupatorji pobili. In ko bi jih vsaj samo ustrelili. Mučili so jih, odrezali so jim roke, porezali so jim nosove, tako so jih izmaličili, da niso bili podobni človeškim telesom... Razumeli me boste, s kakšno tugo sem spremljala

„Svoje otroke sem dala domovini...”

la štiri rakve. Razumeli me boste, da sem to prenesla zato, ker sem vedela, da sem dala svoje otroke v dar domovini, za osvoboditev slovenskega naroda... Povem svetu in vsem narodom, da za svobodo domovine ni prevelika nobena žrtev...

Sinovi in hčere Slovenije! Pojdite z veseljem na klic naše domovine! Vsi in vsi žrtvujemo do popolne svobode naše moči, da bo naša domovina čista, da ostane čista...”

(Iz govora Marije Ivančič na Kočevskem zboru odposlancev slovenskega naroda)

Marija Ivančič z Gore nad Sodražico, dobitnica letošnje Plakete 26. marca, bo 12. junija stara 90 let. S svojim prispevkom v revoluciji in še posebej z odločnim nastopom na Kočevskem zboru se je zapisala v zgodovino. Fotografija je bila posneta pred dvanajstimi leti.

DOPISUJTE
V
VAŠE
GLASILO

REŠETO

OB NAŠEM PRAZNIKU

(Nadaljevanje s 1. str.)

živela silen razmah, je od vsega začetka ostala predvsem zvesta naši večstoletni tradiciji — predelavi lesa. Toplina lesa je bila ves čas prisotna v srcu našega človeka, zato si je hladna kovina le s težavo utirala pot, čeprav je omogočala rezanje debelejšega kosa kruha. Toda našla je pot tudi do nas in danes lesno predelovalna in kovinsko predelovalna industrija zagotavlja materialno osnovo in socialno trdnost pretežnemu številu naših delovnih ljudi in občanov.

Vzporedno s hitrim gospodarskim razvojem se je razvijalo tudi negospodarstvo in drugi potrebni infrastrukturni objekti. Naš človek je vedno pokazal svojo visoko zavest in politično zrelost, kadar je bilo to najbolj potrebno in je z neposrednim materialnim vlaganjem v obliki samoprispevka sodeloval pri razreševanju najbolj perečih družbenih problemov. Ni potrebno naštevati dosežene uspehe. Ti so vidni, so okrog nas,

srečujemo jih na vsakem koraku.

Niso seveda samo uspehi spremljali naš razvoj v teh petintridesetih svobodnih letih. Priča smo bili tudi slabostim, ki jih nismo znali ali hoteli sproti odpravljati. To so slabosti celotne naše družbe, ki so ustvarile velike probleme v našem celotnem gospodarstvu. Hoteli smo preveč, delali smo premalo. Tu ni prišla do izraza naša zavest in potrebna mera politične zrelosti.

Prav letos je celotna družba usmerila svojo aktivnost v ozdravitev našega gospodarstva. Za to pa niso dovolj samo besede. potrebna so dejanja vsakega posameznika, potrebna so neposredna materialna žrtvovanja, odpovedovanja, potrebno je več dela. Prepričati se končno moramo, da le več ustvarjenega dohodka in njegova pravilna delitev lahko usmerja naš razvoj, nam zagotovi stabilno osnovo za boljši jutri. Vsa ta naša prizadevanja ne morejo in ne smejo biti muha enodnevnica. Morajo

biti stalnica vsega našega letošnjega delovanja, osnovna sestavina vsega našega srednjeročnega in dolgoročnega načrtovanja.

Petintrideset let živimo v miru, v svobodi, toda svoboda ni nekaj, kar nam je za večno dano. Težko je bila priborjena, večkrat ogrožena, a uspešno ubranjena. Današnje razmere v svetu nas silijo v to, da več razmišljamo o tej največji vrednosti in naredimo vse, da jo ohranimo za nas, za naše mlade rodove. Hlaskanje za potrošniškimi dobrinami, imeti čim več za vsako ceno, je postalo marsikje vodilo današnjega časa, ki je potisnilo na stranski tir skrb za naš jutri. In prav je, da se danes tega zavedamo, da strnemo vse sile, vse naše delo in ravnanje v odpravo vseh pomanjkljivosti, ki ovirajo še hitrejši, a ustaljeni razvoj. Prepričan sem, da bo naša zavest in politična zrelost, kot že nešteto krat doslej, prestala tudi to preizkušnjo in se bomo v bodoče ob naših praznovanjih veselili še večjih uspehov na vseh področjih našega dela in življenja.

STANE KROMAR
predsednik SO Ribnica

Veliko narejenega – še več načrtov!

Tokrat predstavljamo po številu prebivalstva in gospodarski moči drugo največjo krajevno skupnost v občini – Sodražico.

Zgodovina KS je pestra. Med najstarejšimi naselji je Sodražica, blizu 900 let, kot Ribnica.

Sodražica in okoliške vasi so bile zibelka domače obrti – suhe robe. Ta tradicija se je več ali manj ohranila do današnjih dni, čeprav je domača obrt večinoma mehanizirana in dopolnilno delo. nekaterim je suha roba tudi redni zaslužek.

Med prebivalci naših krajev je bilo v preteklosti tudi precej zdomarjev. Sedaj jih je razmeroma malo, le-ti pa so večinoma motorizirani.

Ko govorimo o domači obrti, ne moremo mimo bratov Ivanc – Evgena in Adolfa, ki sta v času pred drugo svetovno vojno organizirala obrat žičnih tkanin in trgovino s suho robo. Iz nekdanje tkalnice žičnih tkanin se je v letih po osvoboditvi razvil sodoben obrat žičnih pletiv, ki se je preoblikovalo v podjetje, združitvijo z DONIT Medvode pa v TOZD Pletilnica Sodražica.

Podjetje DOM Ljubljana ima v Sodražici odkupno postajo, ki je nastala po ukinitvi podjetja Suha roba Sodražica.

Sodražica z okolico je nekoč slovela po vzreji plemenske živine. Zadruga je imela urejene pašnike na Travni gori. Žal so pašniki na Travni gori opusteli,

Pogled na Sodražico, eno izmed krajevnih središč v občini, v katerem bo letos slavnostna seja občinske skupščine ob prazniku, 26. marcu.

pa tudi plemenske živine oziroma rejcev živine je precej manj kot pred vojno oziroma v povojnih letih. Živimo pač v drugačnih časih, ki terjajo drugačen način življenja.

Zaradi redne zaposlitve v delovnih organizacijah se opušta kmetovanje. Seveda je naša težnja, da bi organizirali čimveč vzornih kmetij. Pravi tip take sodobne kmetije je modernizirana kmetija Kovačič v Sodražici, kjer redijo govejo živino.

Sodražica in vasi v krajevni skupnosti so bile med zadnjo vojno težko prizadete. Ne smemo pozabiti, da so bili ti kraji partizanski od vsega začetka.

Italijanski okupator in kasneje Nemci ter domači izdajalci so prizadejali veliko gorja in ogromno materialno škodo. Okupatorji so bombardirali Sodražico 33-krat in jo skoraj do tal porušili. V zadnji vojni je darovalo življenje za svobodo 170 občanov. Po končani vojni so imeli občani najnujnejša dela z obnovo porušenih domov. Sodražica in vasi, ki so bile prizadete med vojno, so dobile novo podobo, lepšo od predvojne.

Veliko je narejenega na komunalnem področju. Modernizirali so nekatere ceste, vodovode in vrsto drugih koristnih objektov ob veliki udeležbi krajanov s samoprispevkom, prostovoljnim delom itd.

V Sodražici je osnovna šola, zgrajena po vojni z dvorano za kulturne in druge prireditve, zdravstveni dom, prav tako zgrajen po vojni. Po vojni so bili zgrajeni tudi poštno poslopje, prostori Ljubljanske banke,

zadružni dom s trgovino, trgovina Mercator s stanovanji itd.

Najnovejša pridobitev je dom družbenopolitičnih organizacij z gasilskim domom. Tu imajo prostor krajevna skupnost, knjižnica, upokojenci, DPO in drugi.

Samoupravno življenje je v KS precej razvito. Krajevna skupnost je že vrsto let nosilka vsega napredka na svojem območju. Občani imajo veliko zupanje v svojo krajevno skupnost, zato so tudi uspehi vidni skoraj v sleherni vasi.

Občani in krajevna skupnost se zavedajo, da je še veliko nalog, katere bo potrebno v naslednjih letih uresničiti. Ena izmed teh je tudi gradnja otroškega vrtca. Krajski optimizmom zro v prihodnost in nadaljnji razvoj svoje krajevne skupnosti. Za to so porok uspehi v vseh letih po osvoboditvi. To je zasluga trdnega dela sedanje generacije, ki je ustvarila pogoje za lepše življenje mlademu rodu, ki prihaja za nami.

KAREL ORAŽEM

LIPOVŠČICA, RAVNI DOL: razgibani načrti za bodoča dela

Naselje Lipovščica šteje 50 prebivalcev. Že v letu 1980 predvidevajo asfaltiranje ceste skozi naselje v predračunski vrednosti okrog 700.000 din. V srednjeročnem obdobju bo potrebno misliti tudi na modernizacijo republiške ceste Žlebič-Sodražica do Lipovščice, ureditev potoka in peskolovca, napeljavo telefona in javne razsvetljave.

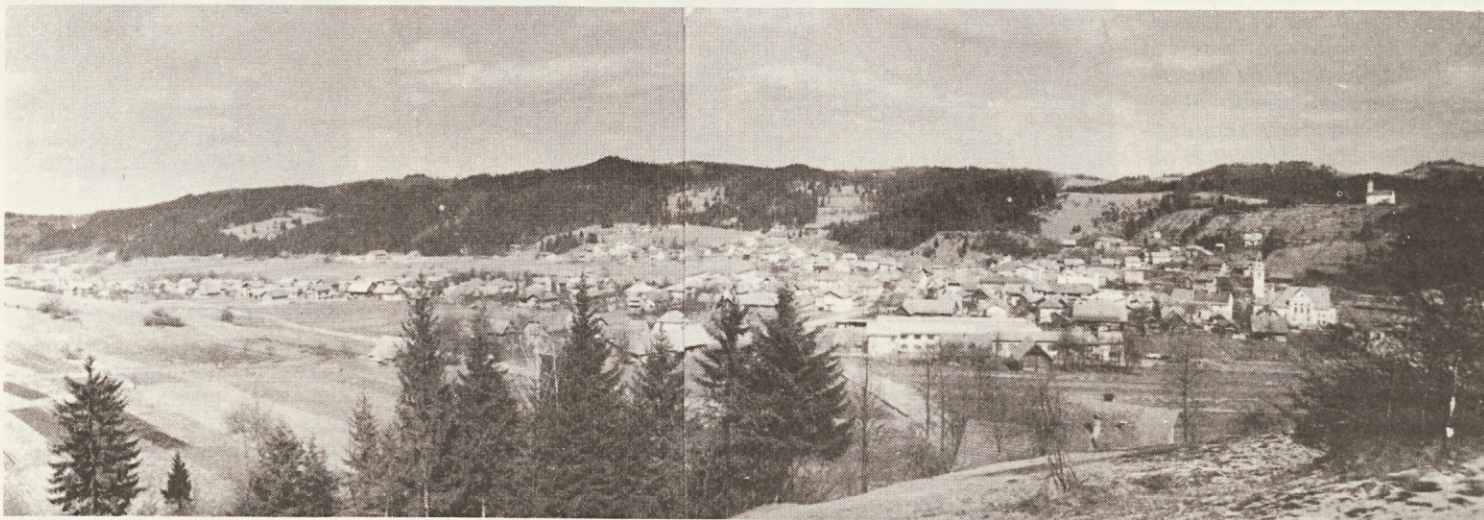
Naselje Ravni dol šteje 27 prebivalcev. V tem srednjeročnem obdobju je bila asfaltirana cesta skozi naselje, fini asfalt bodo položili v letu 1980 v skupni vrednosti okrog 610.000 din. Iz sredstev krajevnega samoprispevka, Samoupravne komunalne skupnosti Ribnica ter krajevnega samoprispevka občanov so naredili del za okrog 60.000 din. V naslednjem srednjeročnem obdobju bo potrebno misliti na regulacijo Ravnodolščice ter na telefonsko napeljavo.

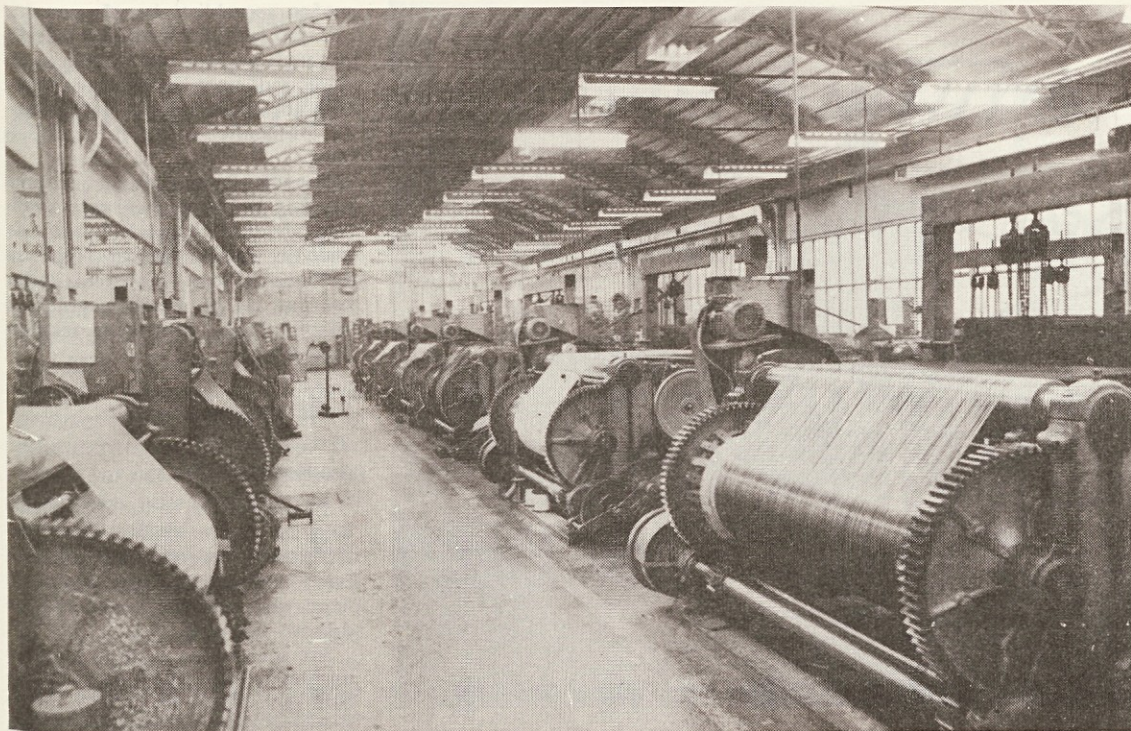
Plani za obdobje 1981-1985 še niso dokončani, kajti planski dokumenti za to obdobje še niso izdelani. Vaški odbori pa so prvi, ki vedo za najnujnejše potrebe in želje. Prizadevati si bo treba, da bodo zagotovili denar za uresničitev teh načrtov.

Vinice, Zapotok: načrt do 1985

Naselje Vinice šteje 147 prebivalcev, Zapotok pa 183. Ker ni bilo finančnih možnosti, so te vasi imele počasnejši razvoj v tem srednjeročnem obdobju.

V obdobju 1981-1985 bo potrebno rekonstruirati cesto na Vinicah, urediti kanalizacijo v Zapotoku ter asfaltirati ceste in urediti javno razsvetljavo.

Pogled v notranjost proizvodne hale DONIT-TOZD Sodražica, ki s svojim programom žičnih tkanih spada med največje proizvajalce v Jugoslaviji.

Iz obrtne delavnice – sodobna tovarna

85 let PLETILNICE v Sodražici, v kateri temeljna organizacija združenega dela proizvaja vedno več žičnih, plastičnih in azbestnih tkanin različnih kvalitiet in dimenzij, zdaj na leto že 1200 ton – Kemična, petrokemična, prehranbena in avtomobilska industrija, rudarstvo, gradbeništvo in široka potrošnja ne morejo več brez izdelkov sodraške PLETILNICE.

Izdelovanje drobnih lesenih izdelkov na domu za vsakdanjo rabo ima v Sodražici in okolici že stoletno tradicijo. Pri tem so pogosto uporabljali iz ročno rezanega lesa izdelano mrežo. Že v prejšnjem stoletju pa se je pojavil prvi ročni stroj za tkanje žične mreže in ta dejavnost, ozko povezana z lesno trgovino, je že leta 1895 prerasla v obrtno delavnico, ki jo je vodil Evgen Ivanc. Začetek v omenjenem letu predstavlja tudi temelj današnje tovarne žičnih in plastičnih mrež. Od takrat je bila prehojena dolga in razgibana pot iskanja, razvoja in dopolnjevanja.

Kovinska – žična mreža se je počasi uveljavljala, postala nadomestljiva in izpodrivala je leseno, ročno izdelano pri vseh drobnih izdelkih za sejanje in filtriranje. S povečanjem uporabe ročno tkane žične mreže po kvaliteti in količini niso več zadostovale in leta 1913 so postavili v isti obrtni delavnici že dva avtomatska tkalska stroja za žične mreže. Solidno izdelane mreže s smotno izbranim asortimanom in kvalitetnim materialom so uspešno utirale pot do izdelovalca in končnega kupca in tako se je neprekinjeno povečeval obseg izdelave in porabe. Hkrati je uporaba v vsakdanjem življenju zahtevala nove in nove izdelke po dimenzijah in materialu. Za popolnilo asortimana so po prvi svetovni vojni montirali stroj za pletenje ograjnih mrež in zapolnili vrzel na tem področju.

Poraba žičnih mrež je rasla in z razvojem tehnike so se tudi tej dejavnosti postavljale vedno nove zahteve. Zaradi rastočih

potreb so leta 1928 kupili tkalski stroj za izdelavo grobih mrež in rabricov, zadnje predvsem za zadovoljitev vse večjega povpraševanja in uporabe v gradbeništvo. Leta 1935 sledi nabava tkalskega stroja za lahke mreže. Zahteve trga pa so se povečevale in narekovale nabavo še enega stroja tik pred drugo svetovno vojno.

Posebno viden vzpon proizvodnje in porabe žičnih mrež in tkanin beležimo po drugi svetovni vojni. Obrtna delavnica je bila iz ruševin obnovljena takoj po vojni in je v nekaj letih prerasla v družbeno podjetje. Sledilo je obdobje mnogih načrtov in poizkusov z željo, da bi proizvajali kvalitetno, ceneje in hitreje. Prostori podjetja so postajali pretesni in v letu 1965 se vsa dejavnost preseli v nove prostore, dovolj velike, da so dali močno spodbudo novemu širjenju in dopolnjevanju s strojnimi kapacitetami. Nastal je sodoben industrijski obrat, ki je bil sposoben proizvajati žične

mreže in žične tkanine vseh dimenzij in iz raznih materialov po potrebah kupcev.

Samostojno podjetje „Pletilnica“ Sodražica se je leta 1971 združilo s podjetjem DONIT – kemična industrija Medvode. DONIT je edini proizvajalec it-materialov in armiranih tesnitov v Jugoslaviji. V proizvodnji armiranih tesnitov uporablja žične mreže in tkanine in je tako tudi s tem proizvodom vedno na razpolago zahtevam naših kupcev.

Z združitvijo so postavljene nove zahteve po količinah za predelavo v okviru DONIT, kot tudi za zadovoljevanje potreb jugoslovanskega trga. Tovarno ponovno dograjujemo. Zgrajena

je nova proizvodna hala in nabavljenih 25 novih strojev. V iztekajočem se srednjeročnem obdobju so bili zgrajeni skladiščni prostori, obrat družbene prehrane, upravni prostori s sanitarijami in z garderobami. Lani je temeljna organizacija izvedla svojo zadnjo investicijo v skupni vrednosti 2,5 milijarde starih dinarjev, pri čemer so bili dokončno urejeni delovni pogoji z ogrevanjem in s prezračevanjem, nabavljenih pa je bilo tudi 12 avtomatskih strojev iz zvezne republike Nemčije in Švice, ki predstavljajo zadnji dosežek v Evropi in v svetu na področju tkanja žičnih tkanin.

Danes proizvaja DONIT, TOZD Pletilnica žične, plastične in azbestne tkanine različnih kvalitiet in dimenzij v letni količini 1.200 ton, ki se uporabljajo za zamreženje, sitarstvo, filtracijo in armature, to pa so področja uporabe, ki so osnovnega pomena v kemični, petrokemični in prehranbeni ter avtomobilski industriji, rudarstvu, gradbeništvo in široki potrošnji.

V letu 1979 je Pletilnica kljub oteženim pogojem gospodarjenja poslovala uspešno in dosegla pri 179 zaposlenih:

celotni prihodek v višini

	73.825.000 din
dohodek	37.277.000 din
čisti dohodek	27.426.000 din
ter akumulacija	3.759.000 din

Tretjino naše proizvodnje smo izvozili in smo devizno pozitivni.

Sicer pa bi o gospodarjenju, željah, težavah in načrtih spregovorili kdaj drugič oziroma ob obisku v naši tovarni. Člani kolektiva bi delegatom skupščine občine Ribnica in drugim gostom za občinski praznik radi osebno čestitali kar v tovarni v Sodražici.

Vsem drugim občanom in delovnim ljudem naš kolektiv čestita za občinski praznik – 26. marec ter jim želi še mnogo uspehov v prihodnjem obdobju.

FRANCE BOJC

ZAMOSTEC: še nekaj cest in mostov nas čaka

Naselje šteje 242 prebivalcev. V tem srednjeročnem obdobju je vas dobila asfalt in preurejeno kanalizacijo v vrednosti okrog 1.300.000 din. Dodatni prispevek in ovrednoteno delo občanov je znašalo 290.000 din, ostali del pa je bil financiran iz sredstev krajevnega samoprispevka in drugih virov. Druge makadamske odcepe so redno vzdrževali.

V obdobju 1981–1985 bo potrebno v prvi vrsti misliti na

ureditev mostov, muld ter potoka Grdadovščice. V okviru finančnih možnosti bo potrebno misliti na nadaljevanje asfaltiranja ceste do Grdega dola, ki tudi spada k Zamostecu ter ureditev ceste na Sinovico in Presko.

V vaški odbor Zamostec spadajo tudi naslednja naselja: Sinovica, ki šteje 26 prebivalcev, Preska 8 prebivalcev in Nova Štifta s 6 prebivalci.

K razvoju kraja Sodražica je veliko prispevala tudi organizacija INLES Ribnica, ki ima v tej krajevni skupnosti svojo temeljno organizacijo.

Obetavni načrti v tovarni vhodnih in garažnih vrat

Sodražica z okolico je znana še iz časov Valvasorja po izdelavi suhe robe in trgovine z njo. Suho robo so prebivalci izdelovali v zimskem času kot domačo obrt, medtem ko so se poleti ukvarjali s kmetijstvom. Ob Bistrici je bilo postavljenih več vodnih žag venecijank, ki so v ugodnem vodostaju razžagovale hlodovino. Po prvi svetovni vojni je Ivan Lovšin postavil novo žago na parni pogon ob cesti Sodražica – Žimarice. Na žagi je delalo 16 delavcev, ki so razžagali 25 m³ hlodov na dan.

Po drugi svetovni vojni je žago prevzela kmetijska zadruga Sodražica, ki je začela s strugarško proizvodnjo. Postopoma se je število zaposlenih povečalo na 80 delavcev, ki so izdelovali lesne galanterijske izdelke za izvoz. V letu 1957 je bila zgrajena nova tovarna ob tedanji žagi. V letu 1962 je prišlo do združitve lesne industrije na kočevsko-ribniškem območju v novo delavno organizacijo INLES, komibnat lesne industrije, Ribnica.

Vsi obrati INLES so se v naslednjih letih specializirali za izdelavo stavbnega pohištva, obrat v Sodražici pa za izdelavo vhodnih in garažnih vrat. Preusmeritev je bila za obrat v Sodražici precej boleča, saj je bilo odpuščenih nekaj delavcev, pa je kljub temu posloval negativno. Šele po dveh letih je obrat začel uspešneje poslovati, kar je bila posledica povečane proizvodnosti dela in uveljavitve na tržišču.

Preusmeritev je bila torej uspešna in obrat je v dveh letih pričel obratovati z ostankom dohodka. Proizvodnja se je iz

leta v leto povečevala, saj so v prvem letu izdelali 11.000 vrat, v letu 1979 pa preko 35.000 vrat.

Največji porast proizvodnje smo doseli v letih 1973 – 1978. Specifičnost proizvodnega programa vhodnih in garažnih vrat je v tem, da proizvodnja sloni na uvozu osnovne surovine – lesa eksot. Nabava in cena te surovine se giblje po kriterijih svetovnega trga. Tako imajo zadnjih pet let težave z nabavo žaganega lesa eksot, pri čemer beležimo tudi strmo dviganje cen.

Izvoz: od 5.000 na 55.000 vrat na leto

Te težave smo premagovali tako, da smo v tovarni zmanjševali porabo tega lesa na enoto izdelka. Iskali smo notranje rezerve pri izkoriščanju lesne mase in uspeli omenjene težave premagati z notranjimi ukrepi. Ti ukrepi so vplivali tudi na postopno zviševanje cen naših izdelkov, vendar so sedanje cene kakor tudi cene v preteklosti med najnižjimi na jugoslovanskem trgu za tako

vrsto izdelkov. Ravno zaradi tega so naši izdelki konkurenčni doma, predvsem pa na tržišču vzhodnih dežel. Kot posledica tega se kaže iz leta v leto večji interes za naše izdelke na madžarskem trgu, saj smo v to državo izvozili leta 1979 5.000 vrat. V letu 1980 planiramo izvoziti 12.000 vrat, kar predstavlja 1/3 naše proizvodnje. Tak plan in usmeritev v izvoz je seveda v skladu z resolucijskimi načeli.

V opisnem obdobju je bil dohodek in ostanek dohodka dober. Glede na te rezultate smo planirali rekonstrukcijo – razširitev tovarne v letu 1979 – 1980. Rekonstrukcija je zapisana v planskih dokumentih 1976 – 1980. V preteklem 5-letnem obdobju smo vsako leto delno investirali v objekte pomožnih dejavnosti in si tako zagotovili nadaljnji razvoj. Investirali smo v povečano kotlovnico in tako pridobili več toplotne energije. Postavili smo novo trafo postajo in si zagotovili nemoten odvzem električne energije tudi po razširitvi tovarne. Uredili smo problem sušenja lesa: povečali smo kapaciteto sušilnic in napeljali novo vodovodno omrežje, katero bo služilo za razširitev tovarne. Tako lahko trdimo, da imamo solidno osnovo za rekonstrukcijo tovarne.

Načrt rekonstrukcije je gotov, v izdelavi je že glavni projekt. Uresničevanja programa se nameravamo lotiti v letu 1980, zato tečejo priprave za najetje kredita in urejemo pripravljala dela.

Če bodo dani vsi pogoji, bo rekonstrukcija tovarne zaključena v letu 1982. Cilj rekonstrukcije je povečanje proizvodnje letne količine vrat s sedanjih 36.000 na 55.000 vrat letno. Z boljšo tehnologijo bo

možno uporabljati domače surovine – žagan les jelke in smreke, tako da se zaradi povečane proizvodnje ne bo povečeval uvoz eksotičnega lesa. Uporabljali bomo lahko tudi domače plemenite lesove in zmanjšali uvoz.

Z novo tehnologijo impregniranja izdelkov hočemo doseči tako kvaliteto vhodnih in garažnih vrat, da bodo ti izdelki primerni za vsa svetovna tržišča. To pomeni, da bo količina, ki jo bomo povečali z rekonstrukcijo, namenjena izključno za izvoz.

Boljši delovni pogoji in v dobri medsebojni odnosi

Pomemben cilj je tudi izboljšanje delovnih pogojev v tovarni. Dosedanji delovni pogoji niso primerni zaradi velikega fizičnega napora in neprimerne površinske obdelave izdelkov – lakiranja.

Pri sorazmerno velikem povečanju proizvodnje pa planiramo povečati zaposlenost le za 15 % in to skupaj v vsem naslednjem 5-letnem obdobju.

Planirani rezultati po rekonstrukciji so tako ugodni in tovarna bo v naslednjem obdobju doživela velik napredek.

V organizacijskem smislu posluje tovarna samostojno kot TOZD v sklopu delovne organizacije INLES Ribnica. Na osnovi zakona o ZD so v tovarni organizirani vsi predpisani samoupravni organi. Aktivne so tudi družbenopolitične organizacije. Sprejete imamo vse predpisane samoupravne akte, po katerih se odvija delo in življenje v tovarni ter odnosi med tovarno in ostalimi TOZD in skupnimi službami v okviru delovne organizacije. Odnosi med TOZD in skupnimi službami so dobri in morajo biti dobri, saj to pogojuje doseganje planiranih ciljev v tovarni in v delovni organizaciji. Ocenjujemo tudi, da so odnosi med TSP Sodražica in krajevno skupnostjo Sodražica dobri. V preteklosti so naši samoupravni organi večkrat razpravljali in sklepali o raznih sporazumih, pri katerih smo dodeljevali sredstva za različne namene, kot npr. za

– udeležbo pri izgradnji kanalizacije v Sodražici, pri odkupu zemljišča za športno igrišče, za ureditev komunalnih zadev in za udeležbo pri rekonstrukciji ceste Vagovka – Gora.

Prav tako smo pomagali in odobrvali finančne zneske raznim društvom: gasilcem, mladini, kino klubu, TV Partizanu itd. Da so ti odnosi dobri in pravilni je vzrok v tem, da se naši samoupravljalci zavedajo, da so člani kolektiva tovarne in hkrati krajani KS.

Dobri samoupravni odnosi so porok za uspešen razvoj tovarne in za dobro sodelovanje tovarne s široko družbeno skupnostjo.

JANEZ NOVAK, ing.

Za višjo jezikovno kulturo

Po zvoku spoznaš kovino,
po govorjenju pa človeka.

Maja lani so bila na posvetovanju v Portorožu o slovenščini v javni rabi, ki sta ga organizirala Slavistično društvo in republiška konferenca SZDL, sprejeta pomembna sporočila organizacijam, skupnostim in posameznikom, ki morajo postati v kar največji meri zavestni ustvarjalci višje družbene in jezikovne kulture.

Na portoroškem posvetovanju so med drugim predlagali, naj se posvetovanje o slovenščini v javni rabi ustanovi kot stalna sekcija RK SZDL za obravnavo družbenih jezikovnih vprašanj. Na vseh ravneh organiziranja družbenega življenja, se pravi tudi v samoupravnih interesnih skupnostih in še posebej kulturnih, naj bi ustanovili jezikovne odbore. Le-ti naj bi bili, po portoroških sporočilih, osnova za ustvarjanje široke samoupravne podlage za delovanje strokovnih in znanstvenih ustanov, ki se ukvarjajo z jezikoslovjem v najširšem pomenu besede. S tem bi bila ustvarjena najširša podlaga za sprejemanje družbenih ukrepov v jezikovni politiki.

Preprosto – gre za klic v sili, klic na pomoč, kc za obrambo materinščine. Gre za stanje in

razmere, ki so dovolj zaskrbljujoče, da se je v prve vrste bojevnikov za čistejšo slovenščino v javni rabi postavila naša najširša družbenopolitična organizacija – socialistična zveza delovnih ljudi.

Gre torej za obrambo jezika, ki je bil in je slehernemu narodu najvišja kulturna in nacionalna vrednota, jezika, ki je bil Slovencem stoletja dolgo skoro edino orožje, da nismo postali „podlaga tujčevi peti“, da nismo utočili v jezikovnem Babilonu daljnje ali bližnje preteklosti.

Za javnost in javno rabo današnji pišejo mnogi, ki nimajo ustreznega jezikovnega znanja ali posluha ali obojega. V samoupravnem delegatskem sistemu, ki zahteva od nas vseh tudi bistveno več s področja obveščanja, je lahko takih nasilnosti nad jezikom še mnogo več. Naša delegatska gradiva so za mnoge delegate, nevedče zapletenega uradniškega (strokovnega?) jezika, težka, nerazumljiva in težko doumljiva tudi zaradi tega.

Cankar ni prenesel nasilja nad jezikom, Levstik se je pred dobrim stoletjem nenehno hudoval nad mladim pišočinom, ki da greši nad jezikom in s tem nad narodom, ko misli po nemško, kadar piše slovensko?

Sploh mislimo? Namreč na jezik, na to, kako bomo povedali ljudem tisto, kar pač hočemo povedati? Mislimo samo na vsebino, nič na obliko? Vsebinsko pa brez prave, še posebej jezikovne oblike zgubi na kakovosti, vrednosti in razumljivosti!

Ne gre zgolj za delegatske, skupščinske materiale. Jezikovo nasilje je vidno povsod, na vseh področjih govorjenja ali pisanja, na ulici, doma, v vsakdanjem, poslovnem in tudi političnem življenju. Skrajni čas je, resnično, da napovemo in tudi izbojujemo odločen boj za čist, lep jezik v vsakdanji in javni rabi, da potujčenost in spakdranščino preženemo povsod,

kamor sta se vtihotapili, celo iz literature...

In kaj bomo naredili pri nas za čistejši, lepši jezik? Jaz, ti, mi vsi? Končno – to ni le stvar strokovnjakov, skrb nas vseh bi morala biti! Jezik, ki je našim prednikom pomagal previhariti vse viharje. Tudi nam jih mora!

FRANCE GRIVEC

V gozdu in v
bližini gozdov
je prepovedano kuriti!

Če požar nastane, ga moramo pogasiti, kar takoj v začetku ni težko. Če ne uspemo pogasiti sami, moramo poklicati še druge občane in obvestiti ljudsko milico in gasilce.

ŽIMARICE: razveseljivi načrti za prihodnjih pet let

Vas šteje 272 prebivalcev. V tem srednjeročnem obdobju je bil prestavljen vodovod in zgrajen del kanalizacije v vrednosti okrog 300.000 din. Od tega je znašal dodatni prispevek občanov 43.000 din.

V srednjeročnem obdobju 1981-1985 bo potrebno misliti na posodobitev nekaterih odcepih vaških cest kot so Gasa in Čampe, za katere že v letu 1980 predvidevajo izdelavo

načrtov. Vzporedno s tem bo potrebno urejati kanalizacijo, ki naj bi kasneje bila povezana na sistem kanalizacije Sodražica in Zamostec.

Posodobiti bo potrebno obstoječi gasilski dom za vasi Podklanec, Globel in Žimarice za družbene dejavnosti ter urediti z izsuševalnim sistemom logove v Žimaricah v dogovoru s kmetijsko zemljiško skupnostjo Ribnica.

IZOBRAŽEVANJE – DEJAVNIK RAZVOJA

Nekvalificirani ostajajo

moremo zavreči trditve, da veliko oseb na območju občine zaradi najrazličnejših vzrokov nima dokončane osnovne šole.

Ribniška Delavska univerza je želela organizirati za vse takšne usposabljanje ob delu z namenom, da bi jih čimveč vključilo osnovno šolo. Tako je v šolskem letu 1976/77 organizirala usposabljanje v dveh sedmih razredih, v šolskem letu 1977/78 pa si je pridobilo spričevalo o zaključeni šoli 26 oseb.

Kaže, da je bil to prvi in zadnji poskus, da si nekdo, ki nima dokončane osnovne šole, pridobi manjkajočo izobrazbo. Tudi kasneje so bili razpisi ponovljeni, vendar so se posamezniki prijavljali v tako majhnem številu in za različne razrede, da osnovne šole ob delu ni moči organizirati.

In kje so vzroki za takšno

stanje? Vse preveč del in nalog sedaj zasedajo in opravljajo ljudje z zaključeno osnovno šolo ali pa ne. delajo že vrsto let v sredini, ki jih je sprejela, pri delu so uveljavili, za njega so ustrezno nagravali, tako da res ne obstajajo vzroki, še manj pa želje, da bi se došolali, da bi zaključili osnovno šolo. Ta interes zmanjšuje tudi dejstvo, da združeno delo ne kaže posebnega interesa, teh ljudi pa tudi ustrezno ne spodbuja.

In kaj želijo potem organizacije, ki zaposlujejo delavce z nedokončano osnovno šolo? Iskreno rečeno, skoraj nič ali zelo malo, čeprav došolanje financira občinska izobraževalna skupnost. Ko je izvajalec, Delavska univerza, pred leti razpisal vpise v 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole ob delu, so se prijavljali le posamezniki posamič, združeno delo pa je namesto prijav poslalo le sezname. In kaj

smo lahko videli v teh seznamih? Bili so le štirje z imeni 189 oseb v starosti do 35 let, ki nimajo zaključene osnovne šole.

V okviru občine smo predvideli v letošnjem letu 3 % porast zaposlenosti, podatki organizacij z družbenega dela pa kažejo na kršenje sprejetih načel, saj že sedaj predvidevajo 6,24 % porast zaposlitve (166 novih delavcev). Tako velikega števila novo zaposlenih ne bomo dobili iz lastnih virov, možnosti, da to delovno silo dobimo od zunaj, pa že ustvarjajo vrsto socialnih problemov.

Problemi zaposlovanja, pomanjkanje ustreznih kadrov v vseh sredinah, težave, do katerih prihaja zaradi migracije delovne sile, nespoštovanje dogovorov, da potrebno delovno silo iščemo le preko skupnosti za zaposlovanje – vse to so vprašanja, ki jih moramo reševati celovito in ne samo v posameznih sredinah, ampak v okviru celotne družbenopolitične skupnosti.

FRANC ŽELEZNIK

Pri skupnosti za zaposlovanje občine Ribnica išče delo ta čas 59 občanov, od tega 34 žensk. Od prijavljenih je 16 starih pod 26 let, med temi 11 žensk.

Brez poklica jih je 21, kar pomeni, da imajo ali pa niti ne zaključeno osemletko. Med temi je 17 žensk.

Če pogledamo strukturo čakajočih na zaposlitev, ugotovimo, da jih je 14 takšnih, ki imajo ustrezno šolsko izobrazbo, saj najdemo med njimi enega profesorja italijanskega in francoskega jezika, dva gimnazijska maturanta, pet prodajalk in šest moških z zaključeno poklicno šolo. Od skupnega števila prijavljenih jih kar 22 išče prvo zaposlitev. Posamezne OZD ali TOZD še vedno kljub vsem priporočilom same iščejo potrebne delavce. Skupnost za zaposlovanje pa ne more zaposliti pri njih prijavljenih oseb.

Vsak prijavljeni, ki ima več kot tri mesece delovne dobe, se upošteva kot priučen delavec. Tako ne obstaja možnost, da bi takoj ugotovili šolsko izobrazbo posameznikov. Vsekakor pa ne

Predstavljajo se „mali šolarji“

Otrok je sposoben za šolo, kadar je telesno, funkcionalno in osebnostno dovolj zrel, da bo kos vsem zahtevam, ki jih preden postavlja šola. Ker je vstop v šolo velika prelomnica v otrokovem življenju, ga v predšolskem obdobju vključimo v proces oblikovanja, ki poteka v predšolski ustanovi oz. „mali šoli“.

Priprava na šolo se ne začne v „mali šoli“, ampak se v njej le končuje. Naloga „male šole“ je v tem, da še bolj intenzivno in neposredno kot doslej navaja na zahteve šole. Otroku posreduje tudi nekatera spoznanja o zahtevah in načinu šolske dejavnosti in režima, oblikuje nekatere navade, potrebne za spoznanje, obveznosti in podiranje zahtevam skupnega življenja in aktivnosti, zlasti pa si prizadeva za to, da otrok z veseljem pričakuje vstop v šolo. Zato se priprava na šolo povezuje z osnovno šolo v enovit in neprekinjen vzgojni proces.

V VVO „Majde Šilc“ organiziramo „malo šolo“ s celotnim programom za otroke, ki so tudi v dnevnem varstvu v popoldanskem času, pa skrajšan program „male šole“, ki traja 120 ur.

Skrajšani program „male šole“

Vsi 6-letni otroci, ki niso vključeni v dnevno varstvo, so vključeni v skrajšano pripravo na šolo.

Zbiramo se v VVO „Majde Šilc“ v jesenskem in zimskem času dvakrat na teden po tri šolske ure.

Skrajšana priprava otrok na šolo temelji na istih izhodiščih kot vzgojnoizobraževalno delo za otroke v celoletni šoli, le da je omejeno na 120 ur, kar se bo verjetno že jeseni razširilo na 150 ur.

Celoletna „mala šola“

„Mala šola“ s celoletnim vzgojnim programom je povezana tudi z varstvom otrok, to so redni varovanci VVO. Celoletna „mala šola“ poteka neprekinjeno od 1. septembra do 30. junija.

Sledimo vzgojnemu programu, ki ga je v preteklem letu izdal Komite za vzgojo in izobraževanje. Miselnost staršev, ki smatrajo, da „mala šola“ poteka samo dvakrat na teden (kadar ima otrok domačo nalogo), je povsem zgrešena, saj ne gre indentificirati skrajšanega programa „male šole“, ki je dvakrat na teden in celoletnega programa priprave otrok na šolo.

In kakšen je dnevni program dela in življenja v „mali šoli“?

V jutranjem času otroci zadovoljujejo svojo potrebo po igri. To je tudi čas, ko posamezniki opravljajo mnoga dogovorjena dela v igralnici in drugih prostorih.

Pripravo na zajtrk in kosilo izkoristimo za oblikovanje in utrjevanje higienskih in kulturnih navad.

Nato sledijo usmerjene načrtovane vzgojne dejavnosti iz različnih vzgojnih področij. To je tisti del „male šole“, v katerem si otroci bogatijo in predvsem urejajo ter sistematizirajo lastne izkušnje in znanja in si ob tej dejavnosti razvijajo svoje intelektualne sposobnosti. Seveda otroci zaradi potrebe po znajdenju v okolju, potrebe po ukrepanju in ravnanju ob nevarnostih tudi spoznavajo različne predmete, pojave in zveze med njimi. Tudi razvoj govora ima v „mali šoli“ posebno pomembno vlogo. S primernimi vzgojnimi metodami skušamo še nadalje izpopolnjevati otrokov govor kot instrument sporazumevanja v vsakdanjem življenju, pa tudi kot element čustvene stabilnosti in socializacije.

V načrtovane vzgojne dejavnosti sodijo tudi dejavnosti s telesnovzgojnega področja ter s področja estetske vzgoje kot enakovredna sestavina programa „male šole“.

Bivanje na prostem izkoristimo za igro, izlete in sprehode ter uresničujemo naloge z različnih vzgojnih področij (razgibavanje, opazovanje).

Po kosilu sledi spanje, saj so otroci počitka zelo potrebni, zlasti pa otroci, ki prihajajo v vrtec v zgodnjih jutranjih urah.

Nekatere dejavnosti iz vzgojnega programa „male šole“

Naj navedem le nekaj primerov, katerih smoter dosegamo

preko daljšega časovnega obdobja.

Že v začetku šolskega leta smo začeli urejati svoj časopis, ki smo ga naslovili „TORBICA“. V njem objavljamo razne zanimivosti in dogodke iz življenja VVO in zunaj nje, humor in male oglase. S tem želimo neposredno seznanjati otroke s časopisom kot komunikacijskim sredstvom ter z nekaterimi možnimi oblikami komunikacij prek časopisa.

Sledimo vzgoji za smotrno izkoriščanje prostega časa s tem, da širimo interes za razvijanje „knička“. Odločili smo se za zbirko razglednic, ki je že kar obsežna.

Ker si na koncu leta želimo na kratek izlet z avtobusom, skrbno varčujemo. S tem jih vzgajamo v varčnosti in preprečujemo razsipnosti.

Že v tem obdobju vključujemo otroke v humanitarno akcijo zbiranja odpadnih predmetov. Akcija zbiranja papirja je uspešno potekala. Kot kaže, se je pri tej akciji pokazalo veliko sodelovanje nekaterih staršev, toda žal ne vseh.

V vzgojni program vključujemo tudi tekmovanje za športno značko, ki poteka že tretje leto.

Program tekmovanja vsebuje štiri dejavnosti iz naslednjih psihofizičnih dejavnosti:

1. izleti,
2. plavanje ali smučanje,
3. kotalkanje ali vožnja s kolesom,
4. spretnost z žogo.

Za vsako opravljeno nalogo dobi otrok v tekmovalno knjižico ustrezno nalepko, ki velja kot potrdilo o opravljeni nalogi. Ko bo otrok opravil vse štiri dejavnosti, bo prejel zlato športno značko in diplomu dobrega športnika.

Pri vzgojnem delu se srečujemo tudi s številnimi težavami. Tako v celoletnem kakor v skrajšanem programu „male šole“ je 30 % presežek, zato so prostorski pogoji manj ustrezni (igralnica je prilagojena na normativ 24 otrok). Otežkočeno je tudi individualno vzgojno delo s posameznim otrokom.

Problemi so tudi materialnega značaja. Imamo še vse premalo vzgojnih pripomočkov, didaktičnega materiala in športnih rekvizitov za izvajanje športne značke.

Menim pa, da bodo te težave tudi odpravljene in da bodo vsi otroci v tem tako pomembnem obdobju deležni čimboljše in kvalitetnejše vzgoje.

JULKA LESAR

Otroci male šole v vzgojnovarstvenem zavodu Majda Šilso že pokazali novinarske sposobnosti. Mogoče bo kdo študiral novinarstvo ter kasneje pomagal REŠETU ali Dolenjskemu listu, kaj se ve...

Ortneški grad danes, razpadajoč, z negotovo prihodnostjo ... (foto: Jožica Mohar)

Ortneški grad – nekoč in danes

V kraju, ki mu po domače pravimo „Pekel“, je nekoč stal ortneški grad, lepoteč našega kraja. Lep je bil, posebno tedaj, ko se je kopal v soncu, zelenju in cvetju. Nekaj pa le mora imeti začaranega v sebi. Kaj vse je že bilo v njem po vojni do leta 1972, obstoja pa ni imel nihče; vsi so morali odnehati in razočarani oditi iz Ortneka.

Takoj po vojni so se vselili v grad „onemogli“, zaradi utesenjenosti pa so se preselili v novi dom v Ponikve pri Dobropolju. Za njimi so prišli „živinorejci“, pa so tudi ti morali zaradi pomanjkanja prostora in paše opustiti gostovanje v Ortneku. Sledili so jim kočevski gostinci, ki so odprli „Hotel Ortnek“, katerega so po nekaj letih zaprli

zaradi skromnih obiskov. Za njimi so poskusili srečo gostinci iz Novega Sada, pa tudi oni niso uspeli.

V dveletnem predahu je turistično društvo Gmada uporabilo grad za prenočišča ter male gostinske usluge, pa le toliko, da stavba ni ostala sama in nezasedena. Leta 1960 se je oglašil nov interesent „Center mladine“ iz Pule, ki je obdržal grad vse do leta 1972. Ker je vsako leto zmanjkovalo prostora, so poiskali na Velikih Blokah veliko stanovanjsko stavbo, kjer sedaj letujejo.

Ortneški grad je ostal zapuščen in prazen ter pozabljen od vseh. Sedaj, ko gradimo novo cesto iz Ortneka na Velike Poljane, se je zbudilo spomeniško varstvo.

Grad v Ortneku leta 1928 – dobro ohranjena in vzdrževana stavba, cvetje in zelenje, parki, vodometi ...

Žal pa nekdanji ortneški biser še vedno čaka na razplet negotove usode.

V. PREZELJ

Lokalni časopisi in radijske postaje

Po podatkih, s katerimi trenutno razpolagamo, izhaja v Jugoslaviji 169 občinskih in medobčinskih časopisov. Med njimi jih 8 izhaja vsak dan, drugi pa enkrat na teden, na 15 dni ali na mesec. Skupna naklada teh časopisov znaša pribl. 150 milijonov na mesec. V Sloveniji izhaja 20 takih časopisov, v Hrvaški 47, v Srbiji 40, v Bosni in Hercegovini 23, v AP Vojvodini 18, v Makedoniji 11, v Črni gori 9 in na Kosovem 1.

Lani smo imeli v Jugoslaviji tudi 187 medobčinskih (regionalnih) in občinskih radijskih postaj, od tega na Hrvaškem 60, v Bosni in Hercegovini 36, v Srbiji 27, v Makedoniji 25, v AP Vojvodini 19, v Sloveniji 16, na Kosovem 4 in v Črni gori 3.

O TEM MORAMO RAZMIŠLJATI VSI

Otrokom vesele in zdrave počitnice!

Če izhajamo iz osnovnega smotra vseh letovanj, ki morajo zagotoviti otroku prijeten, sproščen in vester počitek, poln takih aktivnosti, ki bodo ugodno vplivale na nadaljni razvoj in uspeh njegove osebnosti, predstavlja letovanje otrok in doraščajoče mladine enakovredne temeljne oblike vzgojnovarstvene, rekreativne in preventivno-zdravstvene dejavnosti.

V občini Ribnica prevzema to pomembno nalogo občinska zveza prijateljev mladine v sodelovanju z odborom za letovanje otrok Ribnica.

V letu 1979 je letovalo v počitniškem domu v Savudriji

73 otrok, od tega 55 šolskih in 18 predšolskih otrok.

Letovanje je trajalo 14 dni. Stroški letovanja so znašali 169.755 dinarjev, oskrbni dan za otroka (vključno prehrana, prevozi, vzgojitelji in ostali stroški) pa 166 din.

Financiranje letovanja so omogočile: SIS za izobraževanje 30.000 din, otroško varstvo 30.000 din, socialno skrbstvo 30.000 din, zdravstvena skupnost 30.000 din in prispevki staršev v višini 49.755 din.

Letos bo organizirano letovanje za 70 otrok v počitniškem

domu v Savudriji v času od 23. 7. do 6. 8. 1980. Oskrbni dan za otroka bo znašal okoli 198 din, kar predstavlja za 14-dnevno letovanje 213.500 din.

Letovanje otrok bo tudi letos financirano iz že omenjenih SIS in prispevkov staršev.

Čeprav so naša prizadevanja usmerjena v to, da bi lahko čimveč otrok imelo možnost letovati na morju (v Savudriji je na razpolago 100 mest za naše otroke), razpoložljivi denar tega ne dopušča. Zato pri izbiri otrok upoštevamo zdravstveno in socialno ogrožene ter otroke kmečkih staršev, ki običajno

nimajo možnosti za letovanje. Te otroke v osnovni šoli ali v VVZ predlagajo za letovanje, starši pa prispevajo znesek po posebni lestvici.

Ker pa letujejo predvsem otroci staršev, ki so zaposleni v organizacijah združenega dela, bi bilo umestno razmišljati tudi o tem, da bi te organizacije v bodoče vnesle v svoje programe tudi letovanje otrok delavcev in zagotovile del finančnih sredstev za letovanje njihovih otrok.

S tako pomočjo bi odprli nove možnosti večjemu številu otrok, kajti zavedati se moramo, da prav takim otrokom nudimo vse premalo in le del tistega, kar smo jih dolžni nuditi.

ANDREJA HOJČ

Z razvojem krajevne skupnosti Sodražica so rastle tudi potrebe po neproizvodnih pridobitvah. V teh novogradnjah je našla svoj prostor poslovalnica Mercator, pa tudi krajevne družbenopolitične organizacije so dobile potrebne prostore; svoje mesto ima tudi knjižnica ter prostovoljno gasilsko društvo.

Spoznamo Sodražico in Jelovec!

Naselje Sodražica šteje 768 prebivalcev, Jelovec pa 58. V tem srednjeročnem planu so

Načrti dolenjevaških gasilcev

V začetku marca so imeli gasilci iz Dolenje vasi občni zbor, že 108. po vrsti. Ocenili so svoje delo v zadnjem letu dni in ugotovili, da so si v tem času predvsem prizadevali pomlajevati svoje vrste. Res je zdaj v gasilskih vrstah veliko mladih in pionirjev. V prihodnje bodo še utrdili vezi in sodelovanje s šolo, prav tako s sosednjimi društvi v krajevni skupnosti – v Prigorici (kjer so imeli hkrati občni zbor), v Grčaricah, v Lipovcu (kjer so isti dan iz prejšnjega oddelka ustanovili samostojno društvo), v Rakitnici pa je treba društvo ponovno organizirati.

Več skrbi bodo letos in v prihodnje posvečali tehnični opremljenosti, razmišljajo pa tudi o novih ali vsaj boljših društvenih prostorih.

Omeniti velja, da bo gasilsko društvo v Dolenji vasi leta 1982, ob 900-letnici Ribnice, praznovalo 110-letnico obstoja in delovanja. Na oba visoka jubileja, obletnico Ribnice in svojega društva, so se pričeli že sedaj prizadevno pripravljati.

(g)

bile posodobljene ceste Zavoda, Pesek in Jelovec v vrednosti okrog 1.900.000 din iz sredstev krajevnega samoprispevka, mestnega zemljišča, dodatnega samoprispevka občanov ter drugih virov. Zgrajen je bil tudi dom DPO v Sodražici iz bivše oljarne v vrednosti okrog 750.000 din z nadzidavo stanovanja, ki ga je financirala samoupravna stanovanjska skupnost Ribnica. V domu so dobili prostore KS, družbenopolitične organizacije, upokojenci, turistično društvo, knjižnica, mladina, v prizidku doma pa je gasilski dom.

V tem srednjeročnem obdobju je TOZD Mercator dogradil novo samopostrežno trgovino z bifejem; zgrajenih je bilo 15 stanovanj. Ena največjih investicij je nedvomno nadaljevanje kanalizacije v Sodražici,

in sicer pričetek gradnje mešnega sistema kanalizacije na načrtu Projekta nizke gradnje Ljubljana. Čistilna naprava je predvidena v bližini Zamostca. Do sedaj je končan desni zbirnik kanalizacije in narejeni so že vsi ukrepi za nadaljevanje kanalizacije s čistilno napravo že v letu 1980. Izgradnja kanalizacije je izredno velikega pomena tako za KS kot za niže ležeče kraje in za ohranitev sorazmerno čistega vodotoka Bistrice. S kanalizacijo bo potrebno urediti tudi nekatere odcepe cest, ki so bili v planu 1976–1980, vendar tako zaradi pomanjkanja finančnih sredstev kakor tudi zaradi sočasnosti del niso bili uresničeni. V tem srednjeročnem obdobju je bil zgrajen tudi nov most čez Bistrico in urejene brežine ob mostu.

KRAJEVNA SKUPNOST DOLENJA VAS:

nov zagon in notranja povezanost

Na prvi seji skupščine krajevne skupnosti Dolenja vas lani je bil izvoljen nov svet krajevnih skupnosti, imenovane pa tudi vse komisije in odbori, ki so predvideni v njenem statutu. Zadnje mesece smo bili priča upadanju nekdanjega delovanja te krajevne skupnosti, kar je zaznala tudi krajevna organizacija ZK, ki je takoj sprejela konkretne ukrepe za ponovno ožvitev dela vseh organov krajevne skupnosti.

Krajevna konferenca SZDL je sklicala vse predsednike organov in komisij KS. Ob popolni udeležbi so vsi izrazili pripravljenost za učinkovito delo. Ugotovljeno je bilo, da ni prave povezave znotraj krajevne skupnosti, kar je osnovna naloga krajevne konference SZDL v prihodnje.

Brez dvoma je največja pomanjkljivost v tem, da je krajevna skupnost ostala brez

V srednjeročnem obdobju 1981–1985 bo potrebno zaključiti kanalizacijo, posodobiti nekatere odcepe cest v naselju Sodražica, urediti javno razsvetljavo v Jelovcu, urediti cesto čez peskokop in dokončati mrliske vežice. Posebna skrb bo veljala urbanizaciji naselja, predvsem novelaciji zazidalnega načrta v tem smislu, da se zaščitijo kmetijske površine, kar se predvideva že v letu 1980 ter možnosti odkupa zemljišč za gradnjo zasebno.

Iz smernic drugih udeležencev planiranja vidimo, da bo v tem srednjeročnem obdobju (1981–1985) zgrajen nov poštni objekt, adaptiran trgovski lokal DOM – KZ Ribnica ter preurejen prostor za trafiko. V srednjeročnem obdobju bo vsekakor potrebno misliti na izgradnjo otroškega vrtca in kuhinje za potrebe vrtca in šole ter dokončanje gradnje športnih objektov. Potrebno bo dokončati tudi cesto Sodražica – Sveti Gregor s sredstvi po sklepu skupščine.

Otrok naj se rodi zaželen

... Partnerja v ljubezni, pa naj ju veže zakonska zveza ali ne, se morata zavedati velike odgovornosti do morebitnega otroka... Otrok naj ne bo plod slučaja in lahkomišelnosti. Za rojstvo otroka se naj zreli ljudje odločajo z veliko odgovornostjo. Celó samo želja po pristrčnem majhnem bitju, ki se bo smehljalo, ni zadosti! Otrok potrebuje veliko ljubezni, skrbi in pozornosti. Tudi vzgojnega znanja staršev! Poleg tistega, kar mu dajo starši neposredno, potrebuje še delež, ki mu ga lahko da le družba kot celota. Ni dovolj, da je ta delež samo materialen, tudi vzgojen mora biti...

VIDA TOMŠIČ

tajnika, ki bi opravljal vse osnovne naloge. Sprejeti so bili konkretni in rokavno opredeljeni sklepi, ki ob izraženi pripravljenosti za aktivno delo potrjujejo, da bo aktivnost v krajevni skupnosti Dolenja vas dobila nov zagon.

Prav gotovo ob pravem času, saj so postavljene pred KS naloge, ki imajo dolgoročen pomen za nadaljnji razvoj krajevne skupnosti.

K. S.

Osemdeset let dela in uspehov

„Bolje eno leto kasneje kot nikoli“, so dejali sodraški gasilci, ko so planirali praznovanje 80-letnice društva. Visoki jubilej so hoteli proslaviti z otvoritvijo novega gasilskega doma, hkrati pa se v letu 1979 vključiti v praznovanje jubilejev KPJ – ZKJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov.

Rojstno leto gasilskega društva Sodražica (1888) je postavljeno v obdobje stare avstroogrške monarhije. Tedaj humanitarna gasilska organizacija ni pomenila samo večjo protipožarno varnost, temveč je bila predvsem organizirana sila Slovencev v borbi za narodnostne pravice. Mačehovski odnos do vsega, kar je bilo slovensko, je bil viden tudi v gasilski organizaciji.

Kljub težavam so si ustanovitelji sodraškega gasilskega društva le pridobili prostor pod soncem ter si z dovoljenjem takratne občinske uprave postavili skromno leseno orodjišče pri pokopališču, v katerem je ponosno stala ročna gasilska črpalka z nekaj metri cevi. Črpalko je bilo treba med uporabo polniti ročno s škafi.

Vendar, uspehi so si sledili. Kmalu se je dvokolesni gasilski črpalki pridružila modernejša štirikolesna ročna črpalka „KROKODIL“. Tudi tega je bilo treba zalivati z vodo iz škafov in veder. Cevi ni potreboval ker je imel na izteku fiksno pritrdjeno gibljivo kovinsko cev. Črpalka je morala biti v neposredni bližini požara, kar seveda za gasilca ni bilo prijetno.

Razvoj je šel naprej. Leta 1811 je društvo že imelo modernejšo ročno gasilsko črpalko SMEKAL na štirikolesni vozni konstrukciji; poleg zalivalne posode je imela že priključke za sesalne cevi za gašenje. Iz lesenega orodjišča so se preselili v nove prostore, katere jim je odstopila sodraška občina v pritličju svoje občinske stavbe.

Večji uspeh društva je bil dosežen šele leta 1930, ko si je društvo pridobilo za tiste čase zelo moderno in malokateremu društvu dostopno motorno brizgalno RENAULT. Kako ponosni so bili sodraški gasilci na novo motorko, si lahko mislimo, ko so na vajah ali pri požarih primerjali moč motorja s človeško močjo oz. uspeh gašenja z motorko ali z ročno brizgalno.

Druga svetovna vojna članstva gasilskega društva Sodražica ni presenetila. Kot celota je pokazalo visoko stopnjo narodnostne zavesti. Skoro vsi mladi člani društva so se zavestno in množično odzvali klicu domovine in odšli v partizane. Doma so ostali samo starejši člani.

Tudi teh se vojna vihra ni ognila. V najtežjih pogojih sredi požigov, bombardiranj in topovskega obstreljevanja takrat za nekaj mesecev že svobodne Sodražice so s pomočjo „renoltovke“, kot so ji po domače

rekli, gasili goreče domove in gospodarska poslopja. Od stroja so se umikali le ob naletu letal, takoj zatem pa so se vračali k črpalki, ki je sovražnik ni mogel uničiti, in trgali uničenju, kar se je dalo.

Povojno obdobje v svobodni socialistični Jugoslaviji je bilo od vseh najbolj učinkovito. V novih pogojih samoupravne organiziranosti se je društvo številčno in materialno okrepilo. Leta 1960 nadomestijo staro „renoltovko“ z novo ROZMAN črpalko, ki jo poganja motor Volkswagen. Leta 1965 je

društvo dobilo gasilski kombi, ki je vse do leta 1978 prevajal motorko, orodje in gasilce.

V jubilejnem letu 1978 se je društvo izpolnila dolgoletna želja – pričeli so ob zavzeti pomoči krajanov, lastnem delu, zlasti pa ob nesebični pomoči občinske gasilske zveze Ribnica graditi nov gasilski dom. Dom je bil dograjen jeseni leta 1979. Z otvoritvijo novega doma je društvo slovesno proslavilo 80-letnico. Občinska gasilska zveza Ribnica je društvo napredovala iz tretjerazrednega v drugorazredni požarno varnostni center ter ga opremila z moderno gasilsko avto-cisterno, na kateri se ponosno blesti napis: Gasilsko društvo Sodražica.

IVAN PETRIČ

TVD PARTIZAN SODRAŽICA

Ponosni na prehojeno pot

katere se marsikateri ni vrnil nikoli več ...

Po končani vojni se je članstvo ponovno zbralo v svojem društvu in že leta 1920 organiziralo okrožni zlet sokolske župe Ljubljana I. v Sodražici. V letu 1924 je sokolsko društvo Sodražica razvilo društveni prapor in ob tej priložnosti organiziralo množični telesnokulturni nastop. Razen na številnih nastopih na domačem in tujih telovadiščih je članstvo društva sodelovalo na vseh sokolskih zletih v Ljubljani, Sofiji, Kosovem polju in drugje.

Svoj zadnji nastop je društvo priredilo leta 1940. V Evropi je že divjala vojna. Po razsulu stare Jugoslavije se je mladina, zlasti pa članstvo iz vrst Sokola, odzvala pozivu Komunistične partije ter odločno stopila na branik domovine. Mnogi so trpeli mraz in lakoto, spet drugi v ječah in taboriščih. Številni so dali svoja mlada življenja za svobodo domovine.

Po zmagi nad okupatorjem in njegovimi pomagači je bila prva naloga, obnoviti in pozidati Sodražico in ostale prizadete vasi. Kljub temu pa ni zamrla misel o ponovni uveljavitvi telesnokulturne dejavnosti. Najprej je bilo ustanovljeno kulturnoprosvetno društvo, ki je imelo v svoji sestavi tudi telesnokulturno sekcijo. Ta sekcija je bila osnova za ustanovitev telesnovzgojnega društva PARTIZAN Sodražica leta 1953.

TVD Partizan, katerega prvi predsednik je postal Fran Fajdiga, je na osnovi pridobljenih tradicij telesne kulture v Sodražici nadaljevalo svoje poslanstvo tam, kjer ga je prekinila vojna. Društvo se je številčno okrepilo ter gojilo veselje do parterne telovadbe, pa tudi posamezne tekmovalne športne discipline. Kmalu po ustanovitvi je bila ob velikem osebem angažiranju predsednika društva Frana Fajdige in ob izdatni finančni pomoči republiške zveze PARTIZAN preurejena dvorana in telovadnica. Od takrat se vsa telesnokulturna dejavnost v Sodražici

izvaja v tej dvorani, ki je hkrati telovadnica šole, kulturna dvorana in kinodvorana.

V letu 1956 je prišlo v vodstvu PARTIZANA do zamenjave. Predsedniško mesto je prevzel Vinko Drobnič. Njegov naslednik je bil France Češarek, ki je predal posle Evgeniu Ivancu, za njim pa je posle predsednika ponovno prevzel France Češarek. Leta 1975 je postal predsednik društva Stane Rigler, ki opravlja to nalogo še sedaj. Vsi našti predsedniki društva TVD PARTIZAN imajo veliko osebnih zaslug, da deluje PARTIZAN na dostojni višini, za ureditev športnih igrišč in za uspešno razvijanje in delovanje raznih športnih aktivnosti.

Za delom in uspehi društva stoje vsi ljubitelji in neimenovani člani TVD PARTIZAN Sodražica. Vsi ti so trdno povezani tudi v skrbi za nadaljnjo rast društva, ki ima še kako pomembno mesto v telesnokulturni vzgoji mladega rodu in članov.

K.O.

Letos:

**za 11 milijard din
več hranilnih vlog**

Temeljne banke in združena Ljubljanska banka predvidevajo, da se bodo sredstva občanov letos povečala za 11,0 milijard dinarjev ali za 16 % v primerjavi z lanskim letom, ko so varčevalci imeli pri LB 38.069 milijonov dinarjev namenskih sredstev. Neto indeks posameznih sredstev naj bi znašal pri dinarskih varčevalnih vlogah 111, pri deviznih sredstvih 120 in pri namenskih sredstvih 123. K 11 milijardam novih dinarjev vlog je treba prišteti še za 4,3 milijarde dinarjev pripisanih obresti, ki ji bo banka letos dala varčevalcem. Predvideno bruto povečanje vseh sredstev občanov bo znašalo potemtakem 15,3 milijarde dinarjev ali 23 %.

Koliko nas je

ŠTEVILO PREBIVALSTVA IN NJEGOVA STAROSTNA
STRUKTURA PO KRAJEVNIH SKUPNOSTIH ZA 1971
in 1979 V PRIMERJAVI Z OBČINO IN SRS

KS	leto	Skupaj,	0-6	%	7-14	%	15-59	%	nad 60	%
Dolanja	1971	1.704	180	10,56	267	15,66	938	55,07	319	18,71
vas	1979	1.695	164	9,68	196	11,56	1028	60,65	307	18,11
	Ind.	99,47	91,1	91,67	73,4	73,82	100,6	110,13	96,24	96,79
Loški	1971	1.775	215	12,11	261	14,70	907	51,10	392	22,09
potok	1979	1.705	138	8,09	227	13,31	977	57,30	363	21,30
	Ind.	96,06	64,2	66,8	86,97	99,54	107,72	112,13	92,6	96,42
Ribnica	1971	5.141	659	12,82	717	13,99	2910	56,60	851	16,59
	1979	5.570	666	11,95	749	13,44	3267	58,65	888	15,96
	Ind.	108,34	10,06	93,2	104,5	96,1	112,3	103,6	104,35	96
Sodra-	1971	2.269	240	10,5	295	13,0	1237	54,3	503	22,2
žica	1979	2.235	164	7,3	278	12,4	1317	58,9	476	21,3
	Ind.	98,5	68,3	69,7	94,2	95,6	106,5	108,5	94,6	96,0
Sv.	1971	613	71	11,6	96	15,6	307	50,1	139	22,7
Gregor	1979	559	35	6,3	73	13,1	325	58,1	126	22,5
	Ind.	91,2	49,3	54,1	76	83,4	105,8	116,1	90,6	99,4
Velike	1971	332	38	11,5	42	12,6	190	57,2	62	18,7
Poljane	1979	295	29	9,8	36	12,2	174	59,0	56	19,0
	Ind.	88,9	76,3	85,8	85,7	96,4	91,6	103,1	90,3	101,7
Občina	1971	11.834	1.403	11,9	1678	14,9	6489	54,8	2264	19,1
Ribnica	1979	12.059	1.196	9,9	1559	12,9	7089	58,8	2216	18,4
	Ind.	101,9	85,2	83,7	92,8	91,2	109,3	107,2	97,9	96,0
SRS	1971	1727137	194749	11,4	221163	12,9	1051145	60,9	256206	14,8
	1979	1850567	206865 ¹⁾	11,2	227070 ²⁾	12,3	1160503	62,7	256129	13,8
	Ind	107,1	106,2	98,1	102,7	95,1	110,4	103,0	100,0	93,3

Opombe: 1' in 2' sta oceni.

Število otrok do 14 let se je v zadnjih osmih letih zmanjšalo za 326, kar predstavlja 11 %. Delež vitalnega dela prebivalstva (15 - 59 let) je porastel za 7 %, delež starih nad 60 let pa je v izpadu za 4 %. V zadnjih osmih letih se je število starih nad 60 let resda nekoliko zmanjšalo, vendar pa je zaskrbljujoč podatek tako velikega števila izpada otrok. Ugotavljamo, da je naravni prirast preb. v naši občini slabši kot v SRS, najbolj kritično pa je bilo leto 1977, ko je naravni prirast prebivalstva padel za več kot na polovico in je dosežen 2,2 %, v republiki pa 6,8 %.

Tri uspešna leta za sodraški TRIM

Pretekla so skoraj tri leta, odkar je prevzela delovna organizacija Pletenina Ljubljana v upravljanje obrat Modne konfekcije „Krim“ Ljubljana v Sodražici. Tako se je rodil nov obrat Pletenine. Ker so v prejšnjem obratu proizvajali lahko žensko konfekcijo, smo se odločili preusmeriti proizvodnjo v konfekcijo lahkih šprtnih oblačil iz programa „Adidas“. Seveda v začetku ni šlo tako enostavno, saj je bilo potrebno zamenjati precej strojnega parka, deloma zaradi nove tehnologije, deloma zato, ker so stroji zastarali in dotrajali.

Proizvodnja je stekla dokaj solidno in hitro. Povpraševanje po naših izdelkih je bilo zelo veliko na domačem in na tujem tržišču. Zaradi proizvodnih potreb smo v aprilu 1978 vpeljali še drugo izmeno.

Tudi pri samoupravljanju nismo držali roke križem. Izvolili smo delegate v organe samoupravljanja v delovni organizaciji, delegate v SIS in občinski

zbor združenega dela ter v družbenopolitične organizacije.

Proizvodnja se je širila. Zaradi vse večje konkurenčnosti smo vpeljali v proizvodnjo tudi smučarske tekaške drese in domače trenerke TRIM. Sedaj imamo v programu tudi izdelovanje Adidas kopalk. S tem smo razširili naš proizvodni program, tako da nas ne bo presenetila morebitna kriza na trgu. Spričo potrebe po vse večjem razpolaganju delavcev z ustvarjenimi sredstvi in rezultati dela smo se marca 1979 na referendumu odločili za ustanovitev svoje temeljne organizacije

združenega dela v okviru delovne organizacije Pletenina Ljubljana. Tako se je Pletenina samoupravno razdelila na pet TOZD; ena izmed teh je TOZD TRIM Sodražica.

Tudi mi se srečujemo z različnimi problemi. Največji je pač ta, da je bila stavba, v kateri delamo, zgrajena za druge namene, pa tudi premajhna je za naše potrebe. Naj povemo, da se je število zaposlenih povečalo od 60 na 115. Mislim, da bi ta problem uspešno rešili le z gradnjo novih poslovnih prostorov za konfekcijsko proizvodnjo in to na bolj ustre-

nem prostoru. S tem bi se rešili prostorske stiske in drugih tegob. Gradnja je predvidena v srednjeročnem planu 1981–1985 v sklopu delovne organizacije Pletenina Ljubljana.

Problemi so tudi z zastarelimi stroji. To bomo predvidoma rešili letos, če bo seveda šlo vse po načrtih.

Omeniti moram še prevoz delavcev na delo, ki se vozijo na relaciji Sodražica – Ribnica. Ta prevoz, ki ga plačujemo skupno s TOZD Pletilnica Sodražica, je za nas precejšen izdatek, saj nas stane na dan 3.560 din. Sicer pa je sploh problem prevozov delavcev na delo v Sodražico. To bomo lahko rešili zadovoljivo le ob sodelovanju vseh prizadetih ter krajevne skupnosti in občinske skupščine.

JANEZ DRGLIN

Prvih 5000 vozil „zastava 102“

Crvena zastava v Kragujevcu je zaključila preizkušanje prototipa novega vozila – zastave 102. Zdaj gredo na priprave za serijsko proizvodnjo sestavnih delov svojega prvenca, takoj nato pa ji bo sledila serijska proizvodnja. Sredi letošnjega leta naj bi se prve zastave 102 pojavile na naših cestah, do konca leta pa naj bi izdelali in poslali na trg 5.000 teh vozil.

Neustrezni delovni pogoji onemogočajo zaposlenim, da bi pri svojem delu dosegali večje delovne uspehe. Prostorsko stisko in druge težave imajo namen odpraviti s predvideno novogradnjo v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Podklanec:

skrbi 85 vaščanov

Naselje šteje 85 prebivalcev. S posodabljanjem republiške ceste v smeri proti Notranjski je vas veliko pridobila. V tem srednjeročnem obdobju bo dobila telefonsko napeljavo. Redno so vzdrževane vse vaške poti. V letu 1980 predvidevajo nekatera vodnogradbena dela. V srednjeročnem obdobju 1981–1985 bo potrebno urediti javno razsvetljavo ter asfaltirati cesto skozi naselje. Vsekakor bo potrebno bolj misliti na izboljšanje avtobusnih zvez ter ureditev postajališča v naselju.

AKCIJA

Milijoni v odpadkih...

V učni pripravi iz spoznavanja narave za četrti razred osnovne šole o železovi rudi in železu sem prebral, kako se učenci uče, da je do železa težko priti. Rudarji se v rudnikih nenehno mučijo z izkopom rude, železarji z njeno predelavo v železo, koninarji v končne izdelke, mi pa nenehno odmetujemo nerabne železne predmete. Staro železo, ki ga več ne potrebujemo, leži povsod in onesnačuje naše lepo okolje, čeprav bi ga lahko skrbno zbirali in vračali železarnam kot po-

membno, dragoceno surovino.

Spominjam se, kako sem kot otrok po vojni vneto zbiral staro železje, pogosto celo še hudo nevarne ostanke vojne, ga nosil na Odpad in tako zaslužil svoje prve dinarje. S papirjem je bilo enako, čeprav ga niti približno nismo imeli toliko na odmet kot danes.

Danes učimo otroke v šoli o zbiranju odpadnega materiala kot pomembni surovinski osnovi naše industrije tako kot o odkritju Amerike. Ob tem prebiramo časo-

pisna poročila o vedno težjem zagotavljanju osnovnih surovin – železa, papirja, stekla, bremo, kako za težke devizne denarje odpadni material uvažamo iz tujine, sami se pa v odpadkih že kar dušimo!

Se bomo ob zaostrenih pogojih deviznega poslovanja le spametovali in sprožili odločnejšo družbeno akcijo za organizirano zbiranje in odkupovanje dragocenih odpadkov? Čas bi bil! Če me spomin v celoti ne vara, nekaj podobnega vsaj delno organizirano počnemo le s papirjem preko Rdečega križa, pa še to le enkrat ali dvakrat na leto. Akcija

bi morala biti popolna in stalna.

Na tem področju je navsezadnje dovolj možnosti za konkretne aktivnosti sindikatov, socialistične zveze, krajevnih skupnosti, občanov in mladine v šolah. Propada bomo rešili mnoge odpadne stvari in jih kot dragoceno surovino vrnili industriji, rešili s tem propada težke denarje, počistili zasvinjano okolje, v sebi pa utrdili občutek in prepričanje, da je to eden izmed najbolj konkretnih prispevkov splošni stabilizaciji.

Organizirajmo se za takšno akcijo, ne bo nam žal!

F. G.

Družbeno denarne pomoči s področja socialnega skrbstva

S tem prispevkom želimo seznaniti občane s področjem dejavnosti socialnega skrbstva v občini Ribnica, ki se nanaša na družbeno denarne pomoči („socialne podpore“) z namenom, da spoznajo pogoje, postopek in razmere na tem področju. Hkrati bi radi vplivali tudi na veliko nevednost, ki vlada pri precejšnjemu številu občanov, ki zmotno trdijo ali menijo, da prejemajo „socialno podporo“ osebe, ki do nje niso upravičene (alkoholiki, delomrzneži, lenuhi in pod.). Iz teh razlogov je sestavek nekoliko daljši, posebno v splošnem delu, ki opredeljuje zakonsko podlago dodeljevanja družbeno denarnih pomoči.

Zakon o socialnem skrbstvu določa, da obsega socialno skrbstvo dejavnost in ukrepe, s katerimi delavci, drugi delovni ljudje in občani po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo materialno pomoč ogroženim posameznikom, družinam in skupinam delovnih ljudi in občanov pri njihovem usposabljanju za življenje in delo.

11. člen zakona o socialnem skrbstvu navaja, da so oblike denarnih pomoči v socialnem skrbstvu zlasti:

- stalna družbeno denarna pomoč kot edini vir ali kot dopolnilni vir sredstev za preživljanje občanov;

- začasna, občasna ali enkratna družbeno denarna pomoč posamezniku ali njegovi družini;

- doplačila ali plačilo celotnih oskrbnih stroškov v socialnem zavodu ali k stroškom oskrbe odrasle osebe v tuji družini;

- plačilo ali doplačilo k stroškom za pomoč in oprežbo občanu na domu;

- plačilo rejnine;

- plačilo oskrbnih stroškov v zavodu za usposabljanje, v mladinskem domu ali internatu.

V tem sestavku se bomo omejili le na stalne družbeno denarne pomoči, bodisi kot edini vir, bodisi kot dopolnilni vir začasne, občasne ali enkratne družbeno denarne pomoči.

Zakon o socialnem skrbstvu pa navaja v 12. členu, da je pri določanju pogojev za priznanje pravice do denarnih pomoči potrebno upoštevati predvsem:

materialne in zdravstvene razmere ter starost in delovno sposobnost občana, ki uveljavlja pravico do družbeno materialne pomoči ter tudi članov družine, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu. Upoštevati je potrebno tudi materialne in zdravstvene razmere ter starost in delovno sposobnost oseb, ki so ga dolžne preživljati.

Razen določil zakona je pravna podlaga pri izvajanju teh oblik socialno skrbstvene dejavnosti tudi **statut** občinske skupnosti socialnega skrbstva Ribnica, kjer so podrobno dolo-

čeni pogoji, oblike, način uveljavljanja in izplačevanja denarnih pomoči, obveznosti in odgovornosti, ki jih imajo prejemniki do občinske skupnosti socialnega skrbstva ter druga vprašanja v tej zvezi. Podlaga je še **samoupravni sporazum** o kriterijih za dodeljevanje družbeno denarnih pomoči, ki se zagotavljajo v okviru zajamčenega programa (stalne družbeno denarne pomoči kot edini vir in stalne družbeno denarne pomoči kot dopolnilni vir preživljanja). Za ta sporazum je skupščina Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije na 8. seji 12. 12. 1979 s sklepom ugotovila, da je veljavno sklenjen. Sporazum velja od 1. 1. 1979 dalje. Z njim opredeljujejo občinske skupnosti socialnega skrbstva **enotne kriterije** za dodeljevanje družbeno denarnih pomoči in **način** določanja minimalne višine denarnih pomoči, ki predstavljajo prejemniku bodisi **edini vir** ali pa **dopolnilni vir** sredstev za preživljanje in se zagotavljajo v okviru sredstev za uresničevanje enotnega programa. Vsa doplačila tega sporazuma so si po pomembnosti enakovredna, zato bi bila za popolno razumevanje najustreznejša objava sporazuma v celoti, kar pa ni namen tega sestavka. V njem želimo opozoriti le na nekaj bistvenih elementov.

Po tem sporazumu imajo pravico do družbeno denarne

pomoči tiste polnoletne osebe, ki imajo stalno bivališče na območju občine Ribnica, če izpolnjujejo pogoje po tem sporazumu in če jim ni mogoče zagotoviti preživljanja na drug, ustrezen način ter če so **nesposobne za pridobitno delo in so gmotno ogrožene** (izpolnjena morata biti oba pogoja hkrati!). **Za pridobitno delo nesposobne** občane štejejo občani, ki so dopolnili 65 let, in občani, mlajši od 65 let, ki so zaradi bolezni, telesne ali duševne prizadetosti nesposobni za pridobitno delo, kar morajo dokazovati z izvidom in mnenjem ustrezne komisije (če gre za očitno in hudo invalidnost, te ni treba dokazovati, če tako odloči organ, pristojen za odločanje o pravici do družbeno denarne pomoči). **Za gmotno ogroženega** šteje občan, ki nima **nobenih** (edini vir DDP!) ali pa ne **dovolj** (DDP dopolnilni vir!) sredstev za preživljanje; ki nima **premoženja** in ki tudi nima **oseb**, ki bi ga bile po zakonu, pogodbi ali kakšni drugi pravni podlagi dolžne in sposobne preživljati v celoti in dloma.

Tu želimo opozoriti na 124. člen zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki govori, da morajo polnoletni otroci preživljati svoje starše, če so ti nesposobni za delo in nimajo dovolj sredstev za življenje. Sporazum nadalje podrobneje opredeljuje navedene pogoje. Višina družbeno denarne pomoči kot edinega vira sredstev za preživljanje znaša najmanj 50 % mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov, in sicer z veljavnostjo od 1. 1. tekočega leta dalje.

Višina družbeno denarnih pomoči kot dopolnilnega vira sredstev za preživljanje predstavlja **razliko** med povprečnim zneskom ugotovljenega dohodka na člana družine, ki živi v skupnem gospodinjstvu, in višino družbeno denarne pomoči, ki se priznava v primerih, ko predstavlja družbeno denarna pomoč prejemniku edini vir sredstev za preživljanje. Nadalje sporazum opredeljuje, kdo je stvarno in krajevno pristojen za odločanje o pravici in višini družbeno denarne pomoči ter da ima predstojni organ pravico odkloniti pomoč občanu, ki sicer izpolnjuje formalne pogoje, se pa ugotovi, da ne živi v slabih gmotnih razmerah. Pomembna določba tega sporazuma je tudi, da mora prejemnik družbeno denarne pomoči sporočiti občinski skupnosti socialnega skrbstva vsako spremembo okoliščin, ki so bile podlaga za dodelitev in višino družbeno denarne pomoči in **vrniti** neupravičeno prejeto zneske.

(Nadaljevanje sledi)

Prijatelj trg v Ribnici je eno izmed starejših naselij, ki pa kljub pretečenim letom ni dočakalo, da bi te prostrane površine zasadili z drevjem in cvetjem ali postavili otroška igrišča. Zasajene smrekice niso sad hortikulturnega društva krajevne skupnosti ali koga drugega, temveč stanovalcev samih.

Še enkrat o šahistih v Ribnici

Šahovski klub v Ribnici prireja vsako leto ob prazniku republike, 29. novembra, kvaliteten šahovski turnir. Doslej so se teh turnirjev udeleževali že mnogi najvidnejši slovenski šahisti, predvsem pa so imeli možnost sodelovati najperspektivnejši mladi šahisti.

Za minuli 29. november pa je prizadevnim šahovskim delavcem v Ribnici uspelo ob pokroviteljstvu delovne organizacije RIKO Ribnica ter finančni pomoči ostalih delovnih organizacij in skupnosti iz Ribnice in Kočevja organizirati močan mednarodni šahovski turnir – RIKO 79. Turnir je trajal od 1. do 16. decembra, registriran pa je bil pri mednarodni šahovski federaciji FIDE jakosti VI. kategorije z „ratingom“ – šahovsko vrednostjo, 2.385. V slovenskem merilu je bil to eden izmed najmočnejših, do sedaj organiziranih turnirjev.

Na turnirju je sodelovalo 14 šahistov iz več evropskih in celo ameriških držav: Tomas HORVATH iz Madžarske, Ralf LAU iz ZRN, Franz HOELZL iz Avstrije, Michael BASMAN iz Velike Britanije, Carlos CUARTAS iz Columbijе, Luis BRONSTEIN iz Argentine ter priznani mednarodni mojstri šaha iz Jugoslavije: Zvonko MEŠTROVIĆ, Mišo CEBALO,

Vladimir BUKAL ter Mario BERTOK. Vsi sodelujoči šahisti so že uspešno sodelovali in igrali v državnih ali olimpijskih reprezentancah svojih držav. Več izmed njih je nastopalo tudi na mladinskih svetovnih prvenstvih, dva celo na mednarodnih turnirjih za svetovno prvenstvo (Bronstein in Bertok). Na turnirju sta uspešno nastopala tudi perspektivna slovenska šahovska mojstra Rudi OSTERMAN iz Kočevja ter Iztok JELEN iz Ljubljane. Ostermanov uspeh je še toliko večji, saj je na koncu turnirja delil prvo mesto ter s tem prvič osvojil normo za naslov mednarodnega šahovskega mojstra.

Turnir je predstavljal za Ribnico velik in pomemben kulturni ter športni dogodek, ki je v naš kraj privabljal mnoge ljubitelje šaha iz najrazličnejših krajev Slovenije.

O turnirju so dnevno obveščala javnost sredstva javnega obveščanja in TV, rezultati so bili objavljeni v vseh listih širom po Jugoslaviji. Prizadevni organizatorji so dnevno izdajali bilten z vsemi odigranimi potezami v posameznem kolu. Pravkar pa je izšla iz tiska „TURNIRSKA KNJIGA“, ki vsebuje poleg vseh odigranih partij tudi podatke o kraju organizacije turnirja, njenih delovnih organizacijah, udeležencih turnirja ter njihovih dosedanjih šahovskih uspehih; opremljena je z bogatim slikovnim materialom. Za knjigo so pokazale veliko zanimanje šahovske federacije 13 držav, s katerimi je organizator vodil razgovore

še pred pričetkom turnirja. Knjigo bodo prejeli tudi vsi tisti velemojstri iz tujine, ki se iz najrazličnejših vzrokov niso mogli udeležiti turnirja, vendar so zanj pokazali velik interes. Knjiga bo dana na razpolago tudi mednarodni šahovski organizaciji FIDE ter vsem strokovnim institucijam v Evropi, ki izdajajo šahovsko literaturo ali revije.

Na ta način javnost ne bo seznanjena le z rezultati, doseženimi na turnirju, ampak tudi s podatki o kraju organizatorju, t. j. o Ribnici. Tako je Ribnica kot majhen kraj zapisana v teh trajnih dokumentih kot organizator uspelega mednarodnega srečanja šahistov.

Turnir je pomenil tudi veliko spodbudo za nadaljnji razvoj šaha v tem delu slovenske pokrajine kot Slovenije. Podobne turnirje bi želeli organizirati tudi v drugih krajih naše republike ter se sedaj njihovi šahovski delavci obračajo na nas z željo, da jim pomagamo z nasveti.

Pred kratkim so v organizaciji RIKO ustanovili šahovsko sekcijo in že pridno vadijo. V Grčaricah so že odigrali šahovski turnir za pridobitev IV. kategorije, ribniško šahovsko društvo pa pripravlja turnir, na katerem bi bilo možno osvojiti ali potrditi III. in II. kategorijo.

Vse ljubitelje šaha vabimo k sodelovanju in nadaljnjem oživiljanju te zvrsti športa na našem področju.

Predvsem med mladimi je šah zelo priljubljen, kajti to ni samo navadna igra. Razen tega, da nudi zabavo in užitek ob zasluženih uspehih, jim utrjuje in oblikuje značaj, kot na primer glasba ali poezija. Šah razvija v mladem človeku nekatere pozitivne lastnosti, ki mu lahko koristijo vse življenje. Vse te lastnosti, kot so bistenje duha, razvijanje logičnega mišljenja, vztrajnost, skrbnost in natančnost, privzganjanje delovnih navad, samodiscipline, potrpljenja in borbene volje, burjenje fantazije, urjenje spomina, ostrenje estetskega čuta in drugo so izredno koristne pri oblikovanju človekovega značaja.

Tudi starejšim nudi šah sprostitve po napornem umskem ali fizičnem delu.

Znani francoski velemojster TARTAKOWER (1887–1954) je nekoč dejal: „Vselej sem nekako sočustvoval s človekom, ki ne zna šaha. Tako kot s tistim, ki ni spoznal ljubezni. Kajti šah ima tako kot ljubezen in glasba čudežno moč – osrečuje človeka.”

DRAGAN GOLJA

Razgibano delo AMD

Ribniško društvo AMD je imelo lani 560 članov, organiziralo pa je tudi 9 tečajev za voznike motornih vozil, katere je obiskovalo 280 kandidatov. Rezultati na izpitih so bili dokaj ugodni, saj se je odstotek tistih, ki so izdelali in dobili vozniška dovoljenja, gibal med 80 in 90. Skupno je v preteklem letu opravilo vozniške izpite pri ribniškem AMD 286 kandidatov.

Letos se je dosedaj včlanilo v društvo 450 članov, pričeli pa so tudi z izvedbo prvih tečajev, katere obiskujejo slušatelji v predavalnici Doma JLA.

Članarina se je v letošnjem letu povečala za 50 din, ki gre na račun uvedbe novega sklada, katerega sredstva so namenjena za prevoz poškodovanih avtomobilov v primeru prometne nezgode. Vsak član je upravičen do brezplačnega prevoza na razdalji 500 km. Društvo je članskemu materialu priložilo tudi svoj delež v obliki serije značk.

Društvo deluje prek svojih komi-

sij na področju preventive in vzgoje v cestnem prometu, kjer bodo člani poleg raznih oblik preverjanja znanja in predavanj sodelovali tudi v tekmovanju „Kaj več o prometu“. Komisija za rekreacijo bo razen izleta in piknika za svoje člane organizirala tudi motorizirano kolono, ki bo v počastitev občinskega praznika, 26. marca, odpeljala na prizorišče bojev v Jelenov žleb ter položila venec ob spomenik.

Komisija za avtomoto šport predvideva organizirati ocenjevalno vožnjo za vse svoje člane, ki bi se želeli pomeriti v tej zvrsti športa.

Na svojem področju bo deloval tudi odbor za SLO in družbeno samozaščito z namenom, da krepí družbeno samozaščito in varnost pri delu društva.

Prva večja akcija društva je organizacija motorizirane kolone, ki bo v soboto, 22. marca, odpeljala proti Jelenovemu žlebu, kjer bodo člani položili venec ob spomenik bojev.

ALOJZ MIHELIĆ

Odlično organiziran mednarodni šahovski turnir v počastitev dneva republike je lani pokazal, da je v Ribnici veliko ljubiteljev te zvrsti športa, ki jih bo potrebno le organizirati po društvi.

Kam s starim papirjem?

Podatek, da uvozi Jugoslavija okoli 200.000 ton starega papirja na leto, opozarja, da bo potrebno v letu ustatitve organizirati uspešno akcijo zbiranja papirja, ki bi krila domače potrebe. Prepotrebna devizna sredstva, namenjena za uvoz starega papirja, bi lahko porabili za druge namene.

Tudi letos se občinski odbor Rdečega križa Ribnica vključuje v akcijo zbiranja papirja. V štiriletnem obdobju doslej smo na akcijah v Ribnici zbrali 87.100 kg papirja.

Največ zaslug pri zbiranju papirja imajo vsekakor mladi člani RK in pionirji osnovnih šol v občini, saj se v akcijo množično vključujejo. Razveseljivo je dejstvo, da so se v tem letu pridružili tej akciji tudi varovanci vzgojnovarstvenega zavoda Majda Šilc. v štirinajstdnevni akciji so zbrali preko 1000 kg teh surovin, vendar pa akcijo še naprej prizadevno izvajajo.

Pri vsem tem je potrebno omeniti, da bi lahko zbrali neprimerno več odpadnega papirja, če bi imeli občani za akcijo primerno razumevanje. Ugotavljamo, da je pomembnost akcije še vse premalo znana in da občani premalo odgovorno ravna-

Varovanci vzgojnovarstvenega zavoda Majda Šilc so ob pomoči svojih vzgojiteljic zbrali kar precej odpadnega papirja, ki ga bodo z že prej zbranim predali občinski organizaciji RK.

jo s temi, za našo industrijo tako zelo potrebnimi surovinami.

Nam je res vseeno, da odpadni papir odlagamo v smetnjake, od koder onesnažuje okolico, ko ga veter raznaša po okolici? In vendar je zelo preprosto, da ga zberemo, zvežemo, najdemo zanj ustrezen prostor in ga shranimo do prve akcije. Pomanjkanje prostora v stanovanju ne more biti izgovor, saj ga lahko odnesejo učenci v šolo, VVZ ali na druga zbira mesta.

Za leto 1980 sta v občini Ribnica predvideni dve akciji zbiranja starega papirja, in sicer.

- 8. aprila v KS Ribnica,
 - 9. aprila v KS Sodražica in
 - 10. aprila v KS Loški potok.
- Druge akcije bo 16., 17. in 18. septembra.

V našem interesu je, da bi bili akciji množični in uspešni.

Rdeči križ Slovenije
Občinski odbor
Ribnica

Zaposlenost žensk ni prehodna, trenutna reč...

... Del svojega očetovstva, del materinstva naj bi vsak človek uveljavil tudi v samoupravni družbi. Ženske lahko na tem področju prispevajo veliko več, kot so že. Ker postane ženska, ki je udeležena v družbenem delu, tudi sama nosilka dohodka, bi lahko postala tudi (še posebno ob sedanjih ustavnih spremembah) nosilka akcije za pravilno delitev dohodka, za usmerjanje dohodka v tiste potrebe, ki jih ona čuti pri svojih otrocih, pa jih v individualni družini in v individualnim osebnim dohodkom ne moremo zadovoljevati. To se pravi, da ima lahko zaposlena ženska dvakrat več besede pri tem, da bomo imeli otroške ustanove, šole, posvetovalnice, vse, kar potrebujemo, in to čim boljše in čim prej.

Veliko tega pa bi že lahko imeli, ko bi pri nas ne vladalo mnenje, češ da je zaposlenost žensk trenutna, prehodna reč, potrebna zdaj, ko smo še revni, ko pa bomo bogati, bodo šle ženske spet lepo domov. To je ena največjih zablod, ki jih v naših solah za življenje moramo spodbijati. Priprava za srečo v ljubezni, v materinstvu in očetovstvu je torej tudi spodbuda k delu in upravljanju s svojih in družbenih zadev ... " VIDA TOMŠIČ (1971)

ALOJZ ŠKULJ:

GRMADA

*Med griči prelepe Dolenjske
Grmada razgledna stoji,
znana iz sive davnine,
v njej njeno ime se rodi.*

*Ozira se v sončna Slemena,
kjer kostanj na jesen zori,
domovi na njih se vrstijo,
grad stari nad njimi bedi.*

*Se sklanja nad poljsko dolino,
kjer pesem žanjic se glasi,
kjer kmetič orje in seje,
ob delu mu srečo želi.*

*Vesela pozdravlja Urbana,
ko jutraj na delo hiti,
ponosna na svojga Poljanca,
ko na polju se bližnjem znoji.*

*Vse vabi nas v svoje višine,
saj dom jo prijeten krasi,
v njem ur'ca prijetna nam mine,
Grmada, res lepa si ti!*

Dvigalo — velikan v Ljubljani

Javna skladišča oz. Blagovno transportni center v Ljubljani je sredi januarja dobil orjaško 100-tonsko avto dvigalo, medtem ko je doslej lahko delal samo s 45-tonskim vozilom. Za prestavljanje ali odstranjevanje največjih tovorov jim staro dvigalo ni več zadostovalo. Novo vozilo „Luna“ je španski izdelek, tehta 65 ton, dolgo je 30 metrov, njegova „roka“ pa seže kar do 64 metrov daleč. Vozilo je tudi sorazmerno hitro, saj doseže hitrost do 60 km.

35 let sindikatov

Ravno pred 35 leti je končala delo sindikalna konferenca, na kateri so bili ustanovljeni enotni sindikati delavcev in uslužbencev, postavljeni so bili temelji današnji Zvezi sindikatov.

V tridnevnem delu, do 23. do 25. januarja 1945, v času, ko so glavne bojne linije bile oddaljene od Beograda le nekaj deset kilometrov, je konferenca sprejela širok program socialnih ukrepov za zaščito delavca.

Prva in glavna naloga celotnega delavskega razreda kot sestavnega dela naroda je bila nadaljevanje osvobodilne vojne do končne in odločilne zmage nad fašizmom.

REŠETO

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica — Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov — Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec (glavni in odgovorni urednik), Stane Kromar, Karel Oražem, Ivan Petrič, Viktor Pogorelec, Alojzija Zakrajšek in France Železnik (tehnični urednik) — Uredništvo: SO Ribnica, 61310 Ribnica (tel. 861—090, 861—091) — Grafična priprava: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.